Britanijos LIETUVIS

EUROPOS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

Nr. 13 (292) LONDONAS, 1953 m. balandžio 2. VII METAI

TREMTINIO MALDA

Si Prisikėlimo Rytą klupau prieš Tave menkas ir šioje svetimoje žemėje niekam nereikalingas žmogus, keliaująs per pasaulį su gimtosios žemės sauja širdyje, kurioje trylika metų nebeskamba Velykų pavasario varpai.

Tu, kurs prisikelei triečiąją dieną, nugalėjęs šetoną ir mirtį, kurs esi Pasaulio Išganytojas, kurs pasakei — ,,Kas su Manim eina, neklaidžioja tamsybėse", — išvesk mane iš šešėlių pasaulio, kuriame nebematau broliškos širdies, nebematau vienybės nei pasiaukojimo, nebematau pavyzdžio meilės tai žemės saujai, kurią Tu leidai man išsinešti sunkion nedalios tremties kelionėn.

Si Velykų Rytą įkvėpk mano broliams didžiosios Tiesos meilę, dėl kurios Tu mirei ant Kryžiaus. Išrauk iš mano artimo neapykantos, šmeižto, pavydo ir pikto liežuvavimo tulžį, kurioje mes, užmiršę Tavo kančios ir Prisikėlimo prasmę, skandiname viens kitą.

Atsiųsk mano tautai vyrus, kurie, kaip anuomet basanavičiai, kudirkos ir vaižgantai, įveiktų sujungti brolišką sias lietuvių rankas vienam tikslui, venam žygiui, kurie įžiebtų išblėsusion lietuvio širdin naują ugnelę ir meilę mirštančiai Žemei — Motinai! Atsiųsk šviesias asmenybes, kurie ne žodžiais, bet darbais ir pavyzdžiu šviestų man ir po visą pasaulį kalvarijos staciją einatiems, paklydusiems ir nupuolusiems mano broliams.

Tu, kuris mirei ant Kryžiaus už mano nuodėmes ir d ievišku oju stebuklu šį Rytą keleisi iš numirusių mano išganymui, prikelk iš griuvesių brolį, kurs pamiršo garsus varpų, skambėjusių Tavo Garbei mano Laisvosios Tėvynės laukuose, kurs pamiršo rymantį Smutkelį prie kryžkelės, verkiantį gluosnį prie šaltinėlio ir bitelę plušojėlę ir motulę vergdienėlę.

Tavo Pergalės Šventėje prikelk pasaulio surambėjusią žmonių sąžinę, kurie, kaip anuomet minia apjekelių tyčiojosi iš Tavo aukos ant Kryžiaus, taip jie šiandien tyčiojasi iš mano Tėvynės, kryžiuojamos budelių.

Tu, kurs patyrei žmogaus kančias ir nuo Kryžiaus žvelgei į raudančią Motiną, palengvink sunkiąsias dienas mano motinai ir sesei, mano žmonai ir vaikams, badą ir šaltį, paniekinimą ir persikyrimo kryžių nešnatiems Sibiro taigose, kalėjimuose ir Judo priespaudą vargstančioje mano Tėvynėje.

Tu, kuris Didįjį Penktadienį išgėrei iki dugno taurę kančios už mano nupuolimą, kurs nuo Kryžiaus žmogaus lūpomis tarei: — ,,Dieve, kodėl mane apleidai" — neapleisk manęs tremties kelyje, ir leisk grįžti į mano Tėvų Žem. Tavo garbei varpams skambant ALLELIUJA!

Br. D.

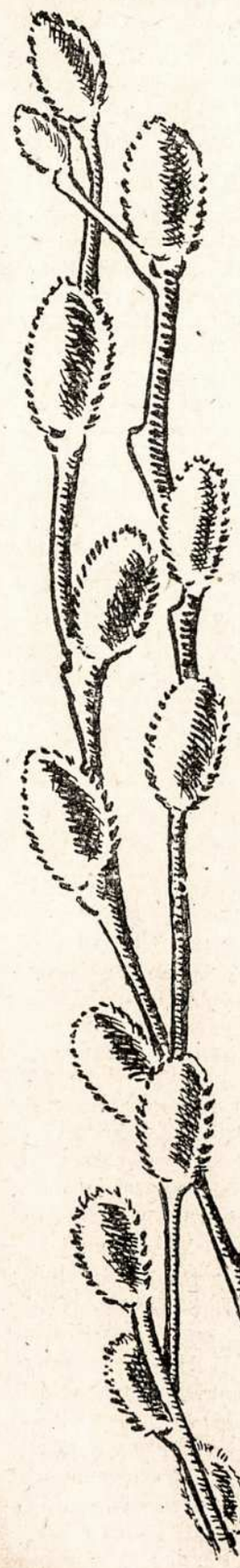

DBLS CENTRO VALDYBA, VELYKŲ ŠVENČIŲ PROGA, SVEIKINA SĄJUNGOS NARIUS IR VISUS D. BRITANIJOJE GYVENANČIUS LIETUVIUS, LINKĖDAMA SU NAUJA PAVASARIŠKA NUOTAIKA DIRBTI MŪSŲ PAVERGTOS TĖVYNĖS LAISVINIMO DARBĄ, KAD KUO GREIČIAUSIAI JAI IŠAUŠTŲ LAISVĖS PRISIKĖLIMO RYTAS.

DBLS Centro Valdyba

„BRITANIJOS LIETUVIO" REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA VELYKŲ PROGA SVEIKINA SAVO SKAITYTOJUS IR BENDRADARBIUS, LINKĖDAMA JIEMS SAULĖTO PAVASARIO. SUBURKIME SAVO PASTANGAS, KAD PER KITAS VELYKAS GALĖTUME SKAITYTI AŠTUONIŲ PUSLAPIŲ „BRITANIJOS LIETUVĮ"

Redakcija ir Administacija

Sulaukus Kristaus Prisikėlimo, Velykų švenčių, sveikiname visus Belgijos lietuvius linkėdami džiaugsmo palaimos šventėse ir naujo atgimimo mūsų bendruomenės gyvenime. Tėvynėje anuomet gaudę Velykų varpai, tegaudžia ir dabar, skelbdami nenumaldomą mūsų norą sulaukti laisvės. Velykų margučių paprotys tegul stiprina lietuviškos dvasios tradicijas, ir dar stipriau suriša visoje šalyje išsisklaidžiusius lietuvius.

Džiugaus aleliuja!

BLB Krašto Valdyba

Mielus lietuviškos spaudos rėmėjus, prenumeratorius, laikraščių platintojus Velykų šventėse nuoširdžiai sveikinu linkėdamas nesibaigiančios pavasariškos velykų nuotaikos per spausdintą žodį.

Kun. J. Dėdinas

Sveiki Sulaukę Šventų Velykų!

Nuoširdžiai sveikina savo mielus Bičiulius ir Rėmėjus

Lietuvių Vasario 16 Gimnazija

Pirmosios Londone lietuvių spaustuvės „NIDA" bendradarbiai, Velykų proga, nuoširdžiai sveikina lietuviško spausdinto žodžio mylėtojus

PRISIKELIMO PRASME

Kodėl gavėnioje gyvename,
o mirštam aleliujos maldose,
ko nenumirus nerandi išganymo
žmogaus bedievio dieviška
[dvasia?

Bern. Brazdžionis

Prof. T. Steibuechelis tvirtina, kad visi žmonijos gyvenimo negalavimai, sukrėtimai ir krizės yra pagrįsti paties žmogaus sukrėtimais ir krize.

Politikai ir moralistai šiandien rimtais veidais sprendžia žmonijos negalavimus. Visi jaučia nenatūralią įtampą ir tautų susirikiavimą priešinguose frontuose, o tačiau ir rytų doktrinieriai ir vakarų stebėtojai, tarsi neįrodomą teoremą, atkakliai įrodinėja, kad visdėlto sugyvenimas gali būti įmanomas. Deja, tarp svajojamo ,,galimas" ir tikrovės ,,nesusikalbėjimo" yra didelis skirtumas ir už jį kenčia visa eilė tautų. Jų tarpe ir mūsų Tėvynė Lietuva.

Iš tikrųjų, šiandien, minėto profesoriaus nuomone, negaluoja pats žmogus. Ir tas žmogus, kuris gyvenimo aplinkybėms susidėjus vyriausybės soste sėdi: ir tas, kuris patrankų kalimui mokesčius moka: ir tas, kuris, kaip išbaidytas žvėrelis nakties tamsumose, bėga per geležinę uždangą.

I. BESIBLAŠKĄS ŽMOGUS

Žmogus nuo amžių draskomas dviejų jame glūdinčių galių — dvasinės ir medžiaginės. Gerais norais, kaip paukščio sparnais, apsišarvojęs, jis kyla lyg erelis į saulę, bet netrukus medžiaginių rūpesčių, tarsi kokių akmenų slegiamas, nepastebimai leidžiasi į žemę. Ir šiandien jis gali kartoti žodžius, pasakytus prieš du tūkstančius metų ne kokio myruolio, bet išrinktojo tautų apaštalo Povilo:

,,Norėti yra arti manęs, bet padaryti gera aš neįstengiu, nes aš darau ne gera, kurio noriu, bet darau pikta, ko nenoriu... Nelaimingas aš žmogus" (Rom. 7,18).

Šitas skaudus suskilimo faktas visais laikais karpė ne tik pilkų žmonelių, bet ir žmonių sparnus. Tačiau itin skaudžiai tas suskilimas jaučiamas šiandien: labiau kaip bet kada žmogus ilgisi harmoningos taikos, žmonių ir tautų sugyvenimo, asmenybės tobulumo iki šventųjų heroizmo, o paprasto gyvenimo kasdienybė su visa niūria aplinka ir dar niūresne gyvenamo laiko filosofija plėšte plėšia jį nuo idealo augštybių ir gramzdina į tautų ir asmenų persekiojimo,, į tikėjimo išjuokimo, į tėvynės meilės iškraipymo kalėjimą.

Nenoromis atsiranda nepasitikėjimas valstybių autoritetais, tautų vadovais, organizatoriais ir net atskirais žmonėmis Žmogus pradeda nuo visų atsitverti neperžengiama kinų siena: jis pasidaro vienas ir nesuprantamas. Krikščioniška artimo meilė jam lieka svetima ir nepakeliama. Visuomet lengviau nusijuokti iš kito nelaimės, nei varge jam padėti.

Dabarties žmogus neranda atramos nė šeimoje. Tam tikra prasme jis ja nesidomi, nes nenori aukotis, išsižadėti savęs, savo malonumų ir pramogų pavesti pareigos primatui. Veda jis neapsisvarstęs, skiriasi neapsigalvojęs, vėl glaudžiasi prie naujai sutiktojo tarsi iš nuovargio.

Ir visuomeninis gyvenimas dabar ties žmogaus nesuramina, nes ir šiuo atveju jis vengia viešumos, aukų, net rizikos, pasiteisindamas laiko neturėjimu (tai didžiausia visų mūsų liga) arba jo nesuįdominimu.

Neprisiriša jis prie vienos vietos, nes šiandien jam ten tėvynė ir tėviškėlė, kur geresni uždarbiai, kur puikesnės ateities perespektyvos, nors dėl to jam reikėtų užsikasti lietuvių negyvenamoje saloje.

Tradicijos, paveldėjimo keliu būdamas kurios nors religijos ižpažinėjas, besiblakąs žmogus, galutinai išryškėja, kai jis tariasi išpažįstąs Dievą, bet praktikoje nepataikąs savo gyvenimo atremti į amžinąsias tiesas.

Savo dvasios pusiausvyrai palaikyti jis visdėlto stengiasi visa pagrįsti asmeniškais argumentais: paskaitos neklausysiu, nes pats galiu dar turinigiau pakalbėti; susirinkiman neisiu, nes ten tik barasi, koliojasi; bažnyčion neisiu, nes kunigas vistiek nepajėgs manęs įtikinti.

Taigi praraja tarp šiandienos ir paskutiniųjų mūsų nepriklausomo gyvenimo metų didžiulė. Ta praraja daugelio užbaigiama nihilistiniu atsidusimu: gal ir Tėvynėn negrįšiu, kai ten bus tik vargas ir nedateklius... O kitas dar prideda — grįšiąs tada, kai Lietuvoje bus nusisto vėjęs pinigas ir jo santaupos nenueisinčios veltui...

II. VADOVAUJĄS ŽMOGUS

O vis dėlto žmogus ilgisi pastovios atramos. Ilgisi tikros prasmės, kuri jo gyvenimo vandenį paverstų kūribingo užsidegimo vynu.

Dabarties žmogus pamažu prade da suprasti, kodėl žemėje nesama taikos. Fulton Oursler, laiko perspektyvoje nagrinėjąs J. Tautų bejėgiškumą, tvirtina: ,,Žmonės, susirinkę įvesti taiką žemėje, ignoravo taikos šaltinį. Naujos pasaulio bendruomenės kūrėjai elgėsi, tarsi tokio šaltinio visai nebūtų buvę tartum patys žmonės galėtų žemėn perkelti Dangaus karalystę. Jie elgėsi taip, tartum ten būtų buvęs ateistų kongresas".

F. Oursler daro tokią išvadą: ,,Pažymėtinas faktas, kad toji tauta, kuri atsisakė įleisti Dievą į San Francisco, yra ta pati tauta, kuri neįleidžia taikos į Europą" (Why I know there is a God, 1952).

Taigi, pasaulio neramumų priežastis pradedama atspėti. Imama suprasti, kodėl Prisikėlimo Dievą neigia tie, kurie marina tautas ir nenori leisti joms prisikelti. Komunizmo doktrina puikiausiai įrodo, kad optimistinė ir iki giliausių žmogaus gelmių veikianti krikščionybė jai nepriimtina, kai komunizmas tikrovėje rengia visų tautų kapus.

Kur kapais baigiasi žmogaus egzistencija ir tautų kūrybinis genijus, ten nėra vietos Kristui. Ir kaip gi bus, jei Jis ,,Gyvenimas ir Prisikėlimas" — skelbia tikėjimą, viltį ir meilę, kurie ten kaip tik laidojami.

Kai Kristus atsikėlė iš numirusiųjų, jis pasirodė mokiniams ir jiems tarė: ,,...turėjo Kristus kentėti ir trečiąją dieną keltis iš numirusiųjų. Reikia skelbti jo vardu atgaila ir nuodėmių atleidimas visose tautose" (Luko 24,46).

Jautrus ir prasmingas sugretinimas: Kristus turėjo kentėti ir keltis iš numirusiųjų, dėl to reikia skelbti atgailą ir nuodėmių atleidimą... Kitaip sakant, Kristus kentėjo, kad ir žmogus atgailos metu galėtų atsikratyti nuodėmės jungo.

Antra, reikia skelbti atgailą, bet ne kitų žmonių nuodėmes, kaip kai kas pasišauna ,,apaštalauti". Nuodėmė yra blogis ir kalbos prožektorių atgręžimas į kitų kaltes yra nekrikščioniškas ne artimo meilės padiktuotas veiksmas.

Žmogus šiandien ir taip yra gerokai pasiklydęs nedėkingo laiko sumaterialėjusiame labirinte, kad — savaime aišku jam reikia keliančio žodžio, guodžiančios minties ir viltingos dvasios. Jam reikia tos įtaigos, kurios visa žmonija laukia iš didžiosios Prisikėlimo misterijos —

Ir tarė Viešpats: Teesie. Ir tapo
buitis, mirtis, dangus ir žemė.
Praėjo amžiai—Jis ir tavo kapą,
jisai, žmogau, ir tavo buitį lemia.

(Bern. Brazdžionis)

J. Kuzmickis

LINKSMŲ VELYKŲ

VISIEMS GEROS VALIOS LIETUVIAMS NUOŠIRDŽIAI LINKI

Bronius K. Balutis
Lietuvos Ministeris

KNYGA, LEIDEJAS IR PIRKEJAS

Gerb. V. Akelaitis savo straipsnyje knygos reikalu (,,Knyga ir leidėjas", BL Nr. 12 (291) jieško doros išeities, kaip čia padaryti, kad D. Britanijos lietuviai įveiktų įpirkti lietuvišką knygą.

Atrodo, kad lietuviškos knygos reikalais D. Britanijoje nebėra ko labai sielotis, nes čia nebėra nė pirkėjų jai. Iš viso dar yra apie dešimt lietuvių, kurie ar iš įsibėgėjimo, ar iš meilės perka kiekvieną ar beveik kiekvieną gerą knygą, vistiek ar ji kaštuoja 5 ar 50 šil. Prie šitų dar reikia pridėti atsitiktinius pirkėjus, kurių vieni, kad ir brangindami knygą, perka tiek, kiek leidžia jų iš galės, o kitiems įkyresnis platintojas įsuka. Čia išleistų ar Amerikoje, ar Vokietijoje, ar bet kur kitur vidutiniškai per ilgesnį laiką išeina apie 20 — 30 egz. geros knygos (pabrėžiu geros, nes apie pigiąją literatūrą nenoriu čia kalbėti).

Nieko čia, rodos, neišspręs nei ,,Bendrija", nei niekas. Kai dėl ,,Bendrijos", tai iki šiol, rodos, ji nespėjo dar kaip reikiant nė pasirodyti, o ir tie atskirai veikusiųjų, o dabar ,,Bendrijon" susijungusių leidyklų gaminiai nė didžiausio entuziasto kol kas dar neverčia šaukti: štai didžiulis kultūrinis laimėjimas! Kol kas tas laimėjimas dar ne kažin koks. Kiek ,,Bendrija" pajėgs ir kokią kultūrinę vagą išvarys, parodys dar ateitis.

Net jei mes visas savo viltis sudėtume į ,,Bendriją", tai vistiek tie 10 pastoviųjų (ir dalis atsitiktinių) nepasitenkins vien jos leidiniais ir neatsisakys didžiojo malonumo susilaukti į savo pastogę, sakysim, ,,Tremties" leidžiamų dailiai įrištų Kudirkos raštų, ,,Terros" leidžiamo J. Cicėno ,,Vilnius tarp audrų", ,,Baltijos" išleisto J. Simonaitytės ,,Augštųjų Šimonių likimo" ar ,,Lietuvių Dienų"—prof. M. Biržiškos ,,Lietuvių tautos keliais" ir t.t. Jie geriau atsisakys vieną kitą kartą pavalgyti, pavaikščios net ir apdrižusiomis alkūnėmis, bet neatsisakys knygos. O dėl tų likusiųjų, tai didžiąjai jų daliai greičiau gal reikėtų šaukti: ,,Prisikelk lietuvi!", ne ,,Bendrijos" leidinius siūlyti.

Jeigu p. V. Akelaitis iš tiesų nori palengvinti tiems 1 — 10 ar kartu tiems atsitiktiniams 11 — 30 knygų pirkėjams ir jeigu jis turi laiko, tegu pabando iš viso išsiaiškinti, kiek prie šitų dar galėtų prisidėti, kitaip sakant, tegu jis pabando tuos lengvatų norinčius knygos pirkėjus paorganizuoti į drausmingesnį ir tikresnį vienetą. Jei šitoje saloje susirastų bent 100 tokių lietuvių, kurie pastoviai pirks geras atitinkamų leidyklų leidžiamas knygas, be burtininko aiškinimų ir nesiklausęs pačių leidėjų galiu tvirtinti, kad visi tokie pirkėjai gaus 25-30% nuolaidos, o gal ir daugiau. O knygos išleidimas visur brangus, net ir D. Britanijoje, pačių lietuvių spaustuvėje jas spausdinant.

Agituodamas rašytojus duoti leisti savo knygas ,,Bendrijai", p. V. Akelaitis užmiršta, kad pirkėjas ne labai mėgsta šitaip nešvariai atspausdintus dalykus, kaip Orwellio ,,Gyvulių ūkis" (ypač amerikinis pirkėjas, kuriuo dar šiaip taip remiasi pati knygos gyvybė). Nelabai malonu ir autoriams, kai jų knygose mirguliuoja pūsraidės, nors, čia pat greta, kitos leidyklos gražiai padaro (štai ,,Tremtis" ne tik dorai atspaudžia, bet dar labai kultūringai įriša; gražiai išleidžia ir amerikinės leidyklos, nors, labai gaila, įrišti jos dar nesurizikuoja, net pačių storųjų)

Vienu neatsargiu, aiškiau nenusakytu užsiminimu p. V. Akelaitis nuplėšia mūsiškių leidyklų garbę BL skaitytojų akyse. Jis rašo, kad kaikurios mūsiškės leidyklos, Vokietijoje sudeginusios savo likusius neišparduotus leidinius, dabar pradėjusios iš naujo bizniauti ir norinčios staiga pralobti.

Kai dėl lietuviškų knygų (gerų!) biznio, tai aš net savo tėvą atkalbinėčiau nuo sumanymo šiandien pradėti leisti knygas, o siūlyčiau geriau jau imtis kurpiauti ar lopyti kelnes — vis geresnis biznis, negu šiandien lietuviška knyga.

Antra, šiandien pasireiškusios ir, palyginti, didelį kultūrinį darbą atlikusios leidyklos (,,Tremtis", ,,Terra", ,,Gabija", Liet. knygos Klubas) ir joms į talką skubančios (,,Lietuvių Dienos", ,,Baltija", ,,Australijos Lietuvis", įskaitant taip pat ir ,,Bendriją" yra poemigracinės leidyklos, jokių knygų jos nedegino, tad nebūtų ko joms priskirti svetimus veiksmus. Laikraščiuose buvo patikrintas ar nepatikrintas užsiminimas, kad ,,Patria" deginusi savo leidinius (ji Amerikoje dabar tik pirmąją knygą išleidžia — perspausdina Vienuolio ,,Kryžkeles"). Kam gi mušti dešimtį niekuo nekaltų ir garbingų už tą vieną, kurio kaltė nelabai dar aiški ir kuris pats turi mums nemažų nuopelnų (Vokietijoje išleido didžiąją Lietuvos Istoriją, Tautosakos skaitymus ir kt.)?

Kalbant apie biznį, iš viso tuos savuosius leidėjus galėtume nebent palyginti su lietuviškų pasakų Jurgiukais durneliais (atsiprašau už ne lietuvišką žodį!), kuriuos mėgstame įtarti gobšais, savanaudžiais, o kurie iš tiesų su kiekviena gera knyga, be rizikos, nieko ypatingo neturi, o be jų, be tų Jurgiukų, baisiai būtų tamsu ir nyku iš pat pirmųjų metų.

O knygų kai kas mums duoda pigiau ir neprašytas, o paprašę gal gautume ir iš daugiau leidėjų, jei turėtume... pirkėjų.

K. Barėnas.

Grottger

SIBIRAS

KAZIMIERAS ATIDARE DURIS...

Dėl mano straipsnelio, atspausdinto ,,Br. Lietuvio" Nr. 8, kuriame iškėliau knygų, išleidžiamų Amerikoje, brangumą mūsų gyvenamame krašte, p. Kazimieras, 12-tame ,,Br. Lietuvio" numeryje, bara mane, kad išdrįsau, jo neatsiklaususi, jieškoti kitur, knygutės ,,Motulė paviliojo", jo žodžiais tariant, lindau pro uždaras duris, tuo tarpu, kai jis tas duris laiko plačiai atidarytas, prilygindamas mane su tomis apyšventėmis moterėlėmis, kurios eidavo į svetimas parapijas, jieškoti geresnių dievų. Iš jo straipsnelio matyti, kad p. Kazimieras turi ką nors bendra su knygomis, tik nežinia, ar jis jas skaito, ar tik platina. Jei skaito, negaliu suprasti, kodėl žmogus, skaitąs knygas, nenori santuriai pasakyti savo minties, o būtinai griebiasi tokių pamokymų, kurių, ko gera, ne kiekviena ,,apyšventė moterėlė" sugebėtų pasakyti. Kur anuomet, Lietuvoje, tos kazimierietiškos moterėlės eidavo Dievo jieškoti, man rodos, tai buvo ju reikalas, lygiai, kaip mano reikalas kur šiandien jieškau įsigyti lietuviškos knygos. Skaitau ,,Br. Lietuvį" ir vieną kitą Amerikoje išleidžiamą laikraštį, bet niekur neradau spaudos platintojo Kazimiero, taip plačiai atidariusio pigiosioms lietuviškoms knygoms duris. Jei, pagaliau, kas nors ir kada nors buvo paskelbęs, kad galima keliais penais pigiau įsigyti ,,Motulė paviliojo", negu aš sumokėjau ją specialiai užsisakiusi, tai ar jau kokia didelė mano nuodėmė, kad šitokio skelbimėlio, paskelbto prieš daugelį mėnesių, neatsiminiau ar nepastebėjau? Savo straipsnelyje iškėliau konkretų klausimą: Amerikos leidyklos turėtų nupiginti Anglijoje platinamas knygas, nes, pagal savo uždarbį mes jų neįveikiame įsigyti, p. Kazimieras priekaištauja man svetimų dievų jieškojimą, lindimą pro sieną, kai jis taip plačiai duris atvėręs! Jei taip rašytų kuri nors Kazė, sakyčiau, moteriškė, tikriausiai neturi vaikų ir iš pavydo šūkauja, kad aš, turėdama tris vaikus, parašau į laikraštį ,,straipsnį" ne vystyklų, bet lietuviškos knygos reikalu, bet kai Kazimieras imasi tokių žodžių ,,sudoroti priešą" — man visiškai nesuprantama. Atsidėkodama noriu papasakoti skaitytą vieno viršilos ,,pamokslą", jo žinioje esantiems eiliniams — Na, vyručiai, — sako viršila kareiviams rytoj turėsime kietas kautynes prieš žymiai skaitlingesnį priešą. Kiekvienam mūsų teks keturi priešo kariai.

Mūšio metu, savo būreliui vadovaująs viršila, pastebėjo, kad vienas jo kareivis, (tikriausiai jo vardas buvo Kazimieras), atsistojęs už medžio, ramiausiai sukasi storą suktinę.

— Ką čia dabar darai!? Kodėl nedalyvauji mūšyje, — puolė viršininkas, už medžio pasislėpusį kareivį.

— Tamsta viršila, man karas baigtas! Aš savo uždavinį atlikau, sutvarkęs keturis priešo kareivius...

Taip, kaip ir p. Kazimieras per ,,Br. Lietuvį" mane?: — Ko šūkauji boba, ko lendi per sieną! — ,,Motulė paviliojo" knygutė galima gauti už 3 šilingus, pas mane, Kazimierą!..

Atseit, Anglijoje gyveną lietuviai gali būti patenkiti — knygų fronte viskas tvarkoje!..

Trijų vaikų motina

B. Pukelevičiūtė

DVI BALANDŽIO PILNATYS.

PIRMOJI

Šviesi pavasario naktis.

Visi langai plačiai į vėsumą atverti. Visi ąsočiai sklidini tirštos sulos.

Ir, kai trys malūnininko dukterys išpurto dideles duknas, margi jų patalai pakvimpa miško vėjais.

Jūs trys malūnininko dukterys, jūs raudonplaukės seserys, vistiek jūs šiąnakt neužmigsit!

Pasikaišykit klostytus sijonus ir, susikibę rankom, bėkit paupin...

Smaluoti luotai supasi, kaip geldos; kažkur tarp nendrių švilpauja Vandenis; mediniu tiltu nudarda didžiulė pilnatis

Tada ir vėl senam vandens malūne ima ūžti girnos:

Ant balkių sėdi dideli, basi vaiduokliai ir sijoja miltus balto beržo rėčiais.

Nes šiąnakt trys malūnininko dukterys pasiraitos rankoves ir užminkys saldžius Velykų pyragus.

„KUNIGELIS" LAIMEJO II PREMIJA

D. Britanijos lietuviams, ypač Coventrio kolonijoje gerai žinomas lietuvis, Antanas Gurevičius — Kalnius, nuolatinis ,,Br. Lietuvio" bendradarbis, pereitais metais išemigravo į Kanadą. Coventryje gyvendamas, Gurevičius, grįžęs iš fabriko, pasišvęsdavo visuomeniniam darbui. Dirbdamas fabrike, pertraukų metu, jis įlisdavo į nuošalesnį kampą ir ten kurdavo, arba rašydavo aktualius straipsnius ,,Br. Lietuviui". Coventrio tekstilės fabrike dirbdamas pietų ir rūkymo petraukų metu jis yra parašęs legendarinę apysaką ,,Naujienų Ežeras" ir ,,Šventas Kazimieras". Nuvažiavęs į Kanadą jis vėl įsijungė į visuomeninį darbą. O atliekamo laiko ten turi dar mažiau, negu Coventryje. Tačiau ir ten jis nemetė pluksnos ir, kaip ir Coventryje, pietų pertraukų metu — kūrė. Tokiomis sąlygomis jis yra parašęs novelę ,,KUNIGĖLIS", kuri dienraščio ,,Draugas" konkurse laimėjo antrąją premiją.

Antanas Gurevičius yra gimęs 1911 metais, gruodžio 30 d. Krosnos parapijoje, nepasiturinčių tėvų šeimoje. Skaityti išmoko iš kantičkų prie motinos rateliо, rašyti — pas ,,daraktorių". Vėliau lankė kelias artimesnes mokyklas. Atsisakius mokytis ,,kriaučytės" amato, motina nuvedė į Marijampolę, į R. Jono Gimnaziją. Po vienerių metų, pritrūks lėšų, perėjo į Kunigų Marijonų Gimnaziją. Be motinos ir brolių čia buvo remiamas ir Marijonų Vienuolyno. Tai buvo 1924 — 1932 m. Gimnaziją baigęs, 1932 — 1936 m., studijavo V. D. U te ekonomiją, niekieno neremiamas. Studijų metu ir visą laiką vėliau dirbo ekonominėje srityje.

,,Rašyti" pradėjo dar mokykloje. Parašęs du ,,eilėraščius" po keturias eilutes, savo ,,kūrybą" nutraukė maž daug 30-čiai metų. Atsidūręs Anglijoje ir patyręs lengvų pasiskaitymų trūkumą ,,Br. Lietuvy", vėl pradėjo rašyti.

Šis konkursinis darbas yra trečias iš eilės.

Šiam darbui idėja kilo iš motinos pasakojimų. Ji yra sulaukusi gilios senatvės ir ano meto lietuvių nuotaikos jai labai gerai žinomos. Rašė nuo darbų atitrauktų pusvalandžių metu. Absoliučiai neturėdamas laiko ir sąlygų, autorius bijosi, kad rašymą vėl gali tekti atidėti kitiems 30-čiai metų.

— Gal būt, — jis rašo, — konkurse ir nebedalyvausiu, bet, prisiminęs Coventryje gyventus laikus, ,,Britanijos Lietuviui" parašysiu— ,,Vieneri metai Kanadoje".

Viktė

Vinčas Krėvė Mickevičius — tokia antrašte Chicagos Lietuvių Literatūros Draugija išleido knygą rašytojo 70 m. amžiaus sukakčiai paminėti. Knyga turi 187 puslapius ir joje telpa V. Mykolaičio žodis Krėvės septyniasdešimtojo gimtadienio proga, V. Mykolaičio-Putino studija (ištrauka iš knygos ,,Literatūros etiudai") ,,Idėjiniai Vinco Krėvės kūrybos pradai", Vinco Maciūno paruoštoji V. Krėvės kūrybos apžvalga, dr. A. Senno kalba, S. Čiurlionienės-Kymantaitės atsiminimai ir Vinco Krėvės kūriniai: Pašaukimo valanda, Pagunda, Žodis Lietuvai.

BR. DAUBARAS

MĖLYNA SUKNELĖ

Antroji dalis

— Su jumis vertėtų pabėgti... Bet visame Londone mes saugesnės vietos nerasime, kaip šitas kambarys. Kuriems galams turėtume bėgti, jei ir šičia galime labai jaukiai praleisti vakarą... Jūs paskambinkite, o aš paruošiu viengungišką užkandėlį. O po to, galėsime pasikalbėti ir apie pabėgimą... Sakykite, ar mano pasiūlymas nėra geresnis už jūsų propagandinę kalbą? Na, sėskite ir skambinkite, nes po pasiūlymo, negaliu palikti jūsų vienos viduryje kambario... Prašau prie pianino, — įsakmiai Gražinos saugas ranka parodė jai apvalų suoliuką prie pianino.

— O jei aš neskambinsiu...

— Tada aš jus bučiuosiu...

— Pamėgink!..

Jis žengė kelis žingsnius, artėdamas prie jos. Gražina stovėjo vietoje nejudėdama. Ji buvo pasiruošusi gintis dantimis, nagais ir kojomis. Ežeplaukis sustojo nuo jos per vieną žingsnį ir ciniškai šaipėsi:

— Matai, kokia tu esi! Gundai drauge bėgti, o čia, būdama viena su manimi, nenori geruoju nė pasibučiuoti... Jei nori, kad aš tau pagelbėčiau, turėtum ir man būti nuolaidesnė... Graži esi, kaip velnias, tik galvoje tau buržuaziniai vėjai dar neišgaravę. Tuo atžvilgiu mūsų moterys daug protingesnės... Ką gersi?

— Prašau palikti mane ramybėje, kitaip aš pasiskųsiu tavo viršininkui.

— Tavo viršininkas dabar esu aš! Skundus priimu, tik žinok, kad jie turi būti su antspaudais, o tai juk nieko nekaštuoja... Na, eikš geruoju, — nebūk avis, — ištiesė jis ilgas, kaulėtas rankas.

Gražina žengė atatupsta, artėdama prie pianino.

— Nepabėgsi! Dėl pabėgimo turime dar susitarti... — jis sekė paskui ją, nenuleisdamas rankų.

— Jei būsi žmogus, — aš paskambinsiu, — nugara susidūrusi su instrumento kampu, išsigandusi saugo gyvuliškumo, prašė Gražina.

— Aš pasėdėsiu prie tavęs...

— Sėskite prie stalo... Aš tikrai visą laiką skambinsiu, kol ateis...

Bet ji nebaigė sakinio. Ūmai jis puolė ją ir, prisitraukęs prie savęs, laikė stipriomis, replinėmis rankomis. Gražina jautė jo įkaitusį veidą prie savo skruostų ir, negalėdama jo nustumti, visa jėga smogė savo galva į jo veidą. Jos akyse pasipylė žiežirbos, bet ji galva vis kartojo smūgius, lyg žuvis, įmesta į laivelio dugną. Nagais ji draskė ją suveržusias gyslotas žmogaus — žvėries rankas. Savisaugos instinktas įkvėpė jai tiek jėgos ir įniršimo, kad ji buvo panaši į sužeistą tigrę. Ji nešaukė, tik unkštė ir gynėsi taip, kad puolikas kiek atlyžo ir, tuo pasinaudodama, Gražina nustūmė jį nuo savęs per kelis žingsnius. Keliais rankos judesiais ji pataisė susivėlusias garbanas, ir, sunkiai alsuodama, atsišliejusi sienos, tylėjo, tarsi laukdama naujo puolimo. Ežeplaukis, išsiėmęs iš kišenės nosinę, šluostėsi nutarkuotas rankas. Jo veidas buvo panašus į raudoną buroką, vietomis išmargintą baltomis dėmelėmis. Kurį laiką jie abu tylėjo, lyg svarstydami, kaip toliau tęsti kovą. Gražina bijojo antrojo puolimo ir akimis jieškojo pagalbos. Staiga, katės šuoliu, ji perbėgo per minkštą grindų kilimą ir nusitvėrė trumpą, geležinį mietą, pamestą prie židinio.

— Apsiginklavai, — tyčiojosi saugas, tebestovėdamas viduryje kambario.

— Pabandyk dabar, gyvuly!

— Ateisi pati, savanoriškai...

— Pagal jūsų rėžimą viskas įgyvendinama savanoriškai, bet šito tai pats tikrai nesulauksi...

— Dar šianakt...

— Šianakt tu gali mane užmušti, bet nieko daugiau nesitikėk! Ir va, dabar, tu gali mane užmušti, bet aš einu iš čia. Šitaip kalbėdama ji ėjo palei pat sieną, atokiau nuo stovinčio saugo, su mietu rankoje, durų kryptim.

— Pro tas duris tik įeinama, mielas paukšteli. Išeiti iš to kambario gali tik tas, kuris gauna iš manęs leidimą... O leidimas, kaip žinai, juk taip nebrangiai kaštuoja...

Gražina nekliudoma priėjo prie durų. Tačiau ten nebuvo jokios rankenos, jokio plyšelio. Jos, kaip ir visa patalpa, buvo apkaltos minkšta medžiaga, iš kurios kyšojo plačiomis galvutėmis vinys. Kai ji pabandė su mietu į duris daužyti ir šaukti, saugas tuojau pat įjungė elektrinį vėdiklį sukėlusi stiprų ūžesį. Ūžesyje sutirpo jos šauksmas ir ji vos tegirdėjo pati savo pagalbos riksmą. Ji atsiminė, kad ir ten, už tų durų, buvusi tuščia salė, panaši į šiuos spąstus. Gražina suprato, kad joks gyvas žmogus negali išgirsti jos balso, išskyrus to saugo, prieš kurį ji turinti vienintėlį ginklą — trumpą geležinį mietą. Ji liovėsi šaukusi, bijodama eikvoti taip šiuo metu jai brangias ir reikalingas jėgas. Kiek nurimusi, sėstelėjo prie pat durų, kambario kampe.

— Tavo protas vėl pradeda veikti, — išjungęs ūžėsį, kreipėsi į ją saugas.

Rindžiuvienė tylėjo. Jos galvoje pynėsi įvairiausios mintys, ir ji nebegalėjo susigaudyti, susigyventi su mintimis, kad štai, dabar, ji iš tikrųjų yra gyva palaidota, saugoma šito žmogaus žveries. Ach, — galvoja ji, kad tik būtų kokia nors permaina. Kad kuo greičiau ateitų antras budelis, kad tik ji ilgai neturėtų likti dviese šitame kalėjime.

Ją prižiūrįs vyras, nesulaukęs jokio atsakymo į jo paskutinąją pastabą, nuėjo prie pianino ir vienu pirštu ėmė skambinti. Tokiu jo elgesiu Gražina buvo labai patenkinta. Prie kėdės kojos parėmė savo ginklą — metalinį mietą ir, parėmusi rankomis galvą, žiūrėjo į prie pianino sėdinčio žmogaus pečius. — Ot, taip tyliai prisėlinus ir su mietu per viršugalvį, — vis dar ji tebesvarsto pabėgimo planą. — Ne, ne, šito ji niekados negalėtų padaryti! Ji gali gintis, gali nužudyti žmogų, jei jis ją puls, bet niekados ji pati jo nepuls. Kokia būtų nuodėmė, jei ji dabar šį žmogų užmuštų? — klausia ji pati savęs. Ar tai būtų žmogžudystė, ar toks pat ,,palaimintas" darbas, kurį šimtmečiais žmonija praktikuoja karuose? Šitoje nevilties būsenoje Gražina ilgai svarsto šį klausimą, tarsi nuo jo išsprendimo priklausytų jos likimas. Jos sargybinis kliunksi klavišais kažkokią rusišką liaudies meliodiją, lyg jis būtų šiame kambary je vienui vienas. — Tai senas, išbandytas, enkavedistinis metodas, prisimena Gražina, nekreipti jokio dėmesio į suimtąją auką. Tai voro metodas: — apvynioja į voratinklius patekusią musę, o vėliau iš kampo tykoja ir, jei tik musė sujuda, voras tuojau pat šasteli iš kampo čiulpti kraujo. Taip. Ji dabar yra musės, patekusios į stipriausius voratinklius, būklėje. Ar musė, galėdama užmušti ją suraizgiusį vorą, atsisakytų tai padaryti? — klausia vėl savęs Gražina ir, ūmai atsistojusi, plikomis rankomis nueina prie skambinančio žmogaus.

(b. d.)

TAMSA ANT PRAGOS

Prieš penkerius metus, Kremliui įsakius, Čekoslovakijoje įvyko komunistų suruoštas perversmas. Komunistų akcijos skubumas apglušino labai išvargusius žmones, nustebindamas netikėtai įvykių užkluptus vakariečius. Čekoslovakijoje staiga pasidarė sovietinės imperijos vakarinė provincija. Šie įvykiai neigiamai paveikė prezidento Benešo sveikatą, kuris netrukus mirė. Jan Masarykas, užsienių reikalų ministeris, buvo nužudytas, gi apie 45000 čekų demokratų pabėgo į vakarus, daugelis jų tapdami antrą kartą tremtiniais dešimties metų bėgyje.

Komunistai šiam perversmui buvo labai gerai pasiruošę. Pasiryžę paimti valdžią bet kuriomis priemonėmis, jie pavertė saugumo policiją savo privačia armija ir apginklavo savo ištikimus darbininkus. Demokratai, pasitikėdami užtikrintu laimėjimu būsimuose rinkimuose, neturėjo jokio kito plano ir minties kaip išaukti parlamento krizę, kuri, jų nuomone, turėjo sustabdyti šią nekonstitucinę praktiką.

Prie komunistų triumfo ir demokratų pralaimėjimo prisidėjo ne vien tik sovietų karinės jėgos ir staigus draugo Zorino, buvusio sovietų ambasadoriaus, atvykimas į Pragą, bet ir kitos priežastys. Tarp daugelio Vakarų Sąjungininkų klaidų, padarytų vykstant karui, Sumner Welles, buvęs USA užsienių reikalų ministeris, nurodo vieną iš pagrindinių klaidų — amerikiečių generolo Patton'o atsisakymą užimti Pragą 1945 metais. Be abejo, ši klaida buvo didžiausias smūgis čekoslovakų demokratijai. Generolo Eisenhover'io įsakymas generolui Patton'ui sustoti prie Pragos vartų buvo paremtas buvusiu susitarimu su sovietų karo vadais. Šis susitarima išplaukė iš pragaištingos Jaltos sutarties, kurią Roosevelt'as pasirašė manydamas, kad Sovietų Sąjunga nėra imperialistinė valstybė ir nesiekia pavergti kitų valstybių.

Atsižvelgiant į geografinę Čekoslovakijos padėtį, nepriklausoma Čekoslovakija gali egzistuoti tik esant draugiškiems santykiams tarp Rytų ir Vakarų. Priešingu atveju, tik vakariečių karinės jėgos įsikišimas galėjo sustabdyti komunistų perversmą. Tačiau Čekoslovakija gyvena tarp dviejų priešingų pasaulių ir vakarai negalvojo jėga ginti čekoslovakų demokratinės santvarkos. Todėl Vakarų demokratija savo istorijoje užfiksavo naują smūgį, nes į pralaimėjimų prieš komunizmą sąrašą teko įrašyti dar vieną mažųjų tautų, kuri pateko Kramliaus vergijon.

Praslinkus penkeriems metams po 1948 m. įvykusio komunistų perversmo, Čekoslovakijoje buvo įgyvendinta totalitarinės valstybės santvarka, pagal sovietinį modelį. Kiekvienas čekoslovakas, kuris turėjo bet kokių ryšių su Vakarais, pateko į kalėjimą arba atsidūrė tremtyje. Privilegijuotą komunistų klasė, remiama gausios ir žiaurios policijos, šiuo metu valdo kraštą darbininkų vardu, kurie neturi jokios teisės pareikšti nuomonės net savo reikaluose. Šešiašdešimts septyni nuo šimčiai karininkų kariuomenėje, kaip tvirtina komunistai, yra komunistų partijos nariai. Nuolatinė komunistų propaganda kasdien žmonėms kala į galvas, kad vakariečiai visiškai nepadėjo sovietams laimėti karo.

Pavyzdingai sutvarkytas čekoslovakų ūkis buvo įjungtas į Sovietų Sąjungos sistemą, nutraukiant prekybinius ryšius su Vakarų Europa. Ypač buvo išplėsta nenormaliai sunkioji pramonė, išpildyti Maskvos reikalavimus. Dėl šios priežasties krašte jaučiamas didelis ekonominis įtempimas: vidaus rinkoj trūksta būtinų vartojimui prekių, produktų kainos nepaprastai augštos, darbininkų nepasitenkinimas diena iš dienos stiprėja, trūksta darbo jėgos žemės ūkyje ir pramonėje.

Kremlius, privedęs čekoslovakų ūkį prie chaoso, visą kaltę suvertė vietos komunistams ir to pasėkoje buvo pakarti 1952 m. lapkričio m., kaip atpirkimo ožiai, Rudolf Slansky su savo pasekėjais. Iš keturiolikos kaltinamųjų šioje propagandinėje byloje, kurioje buvo vienuolika žydų augštų komunistų pareigūnų ,išryškėjo pagrindinis kaltinimas ne tiek dėl jų ryšių su Vakarų valstybių šnipais ir sąmokslas nužudyti prezidentą Gottwaldą, kiek dėl sabotažo pramonėje. Šie visi žuvo kaip aukos, patekę Kremliaus nemalonėn.

Nežiūrint pataikavimo ir saldžialiežuviavimo garbinant Staliną kiekvienoje kalboje ,,mūsų tėvas ir mokytojas", nė vienas čekoslovakų komunistas negali įtikinti savo ištikimumu ir įgyti pastovų pasitikėjimą. Jie visi gyvena baimėje, laukdami naujų smūgių iš Kremliaus. Jo įsakymu šiandien likviduojami seni, ištikimi komunizmui čekoslovakai ir pakeičiami Maskvoje išauklėtais naujais pareigūnais. Pavyzdžiui, Vaclav Nosek, kuris faktinai pravedė su policija 1948 m. perversmą, negavo žymesnės vietos naujoje valdžioje, nežiūrint, kad jis buvo geriausias Gottwald'o draugas. Mat, jis nebuvo Maskvos auklėtinis, karo metu gyvenęs Anglijoje ir vedęs žydę, nors ir buvo įsitikinęs komunistas.

Ir pats prezidentas Gottwald'as niekad nesijautė saugus Pragos pilyje ir gyveno nuolatinėje baimėje. Būdamas fanatiškas komunistas jis bandė užmerkti akis prieš gręsiantį pavojų ir ėjo ten, kur jį Kremlius šaukė.

Kai mirė tironas Stalinas, Kremliaus šaukiamas, Gottwald'as nuvyko atiduoti paskutinės pagarbos savo ,,tėvui ir mokytojui". Jis nešė tirono karstą, jis stovėjo prie despoto karsto sargyboje ir visas drebėjo, nes po Kremliaus vaišių juto, kad širdis muša per stipriai, kad plaučiuose oro pradeda trūkti. Baimės apimtas skubėjo į Pragą, sušaukė geriausius iš geriausių gydytojus, kurie netrukus pranešė čekoslovakams ir pasauliui, kad Čekoslovakijos despotas, 56 m. amžiaus Gottwald'as, guli mirties patale panašiai paraližuotas kaip ir jo ,,tėvas ir mokytojas". Niekas jo negalėjo išgelbėti, nes taip jau buvo užplanuota Kremliuje. Jis mirė. Karališkai palaidojo. Tačiau čekoslovakų valstybės istorijoje jis liks kaip Kremliaus priespaudos ir vergijos simbolis.

Šiandien Čekoslovakijoje po Gottwald'o mirties iškilo naujos asmenybės. Atvykęs į Pragą Sovietų Sąjungos karo ministeris, maršalas Bulganinas, padarė naują valdžios pertvarkymą. Valstybės prezidentu paskirtas Antonin Zapatocky, 69 m. amžiaus; ministeriu pirmininku — Vilem Sirocky, 51 m. amžiaus; min. pirmininko pavaduotoju ir komunistų centralinio komiteto sekretorium — Antonin Novotny, 49 m. amžiaus. Užsienio stebėtojai Vakaruose iš šio paskyrimo daro išvadą, kad toks paskyrimas reiškia valdžios padalinimą tarp trijų asmenų ir Kremliui bus lengviau juos kontroliuoti.

Naujasis prezidentas, Zapatocky, yra ištikimas ir fanatiškas komunistas, bet turės mažiau galios kaip jo draugas Gottwald'as. Šalia jo iškilo nauja komunistinė iškamša, tai Novotny, kuris yra tikrasis Kremliaus patikėtinis Pragoje, nes turi labai pavyzdingą komunistų ištikimumo registracijos kortelę Maskvoje. Jis yra numatomas kaip Zapatockio įpėdinis, šiam mirus. Siroky yra slovakų komunistų partijos vadovas. Jo paskyrimas ministeriu pirmininku yra vertinamas kaip pastangos išlyginti skirtumus tarp čekų ir slovakų.

Šiandien ne vien tik čekoslovakų patriotai, bet ir komunistai bei jų pasekėjai nesijaučia saugūs. Baimė persekioja juos visus, nes jie gyvena toje tamsoje, kuri krinta ant Pragos ir visos Čekoslovakijos nuo geležinės uždangos. Kremlius sistematingai plečia ir stiprina šią baimę kaip psichologinę valdymo priemonę, nes gerai žino, kad čekoslovakai yra griežčiau nusistatę prieš komunistus, kaip 1948 m., kurių pasyvus pasipriešinimas kiekvieną dieną stiprėja.

Komunistai šlykščiais šmeižtais stengiasi užtemdyti Čekoslovakijos valstybės kūrėjų Tomo Masaryko ir Eduardo Benešo vardus, bet sąmoningai vengia minėti Jan Masaryko vardą, kurį NKVD agentai nužudė, išmesdami jį pro langą. Ši tyla yra komunistų prisipažinimas padaryto šlykštaus nusikaltimo, kurio jie nenori daugiau prisiminti. Per penkerius metus jie likvidavo visus liudininkus, kurie daugiau ar mažiau žinojo apie šį nusikaltimą.

Tačiau čekoslovakų tauta niekad nepamirš šių dviejų Masarykų. tėvo ir sūnaus, nes jie yra žmonių mintyse laisvės simboliai. Žmonių minčių komunistai negali sunaikinti. Anksčiau ar vėliau komunistinis fanatizmas ir teroras sunaikins pats save ir Kremliaus tamsos uždanga ant Pragos sprogs kaip muilo burbulas, atnešdamas Čekoslovakijai laisvę ir nepriklausomybę.

J. Varčius

SOVIETAI STIPRINASI

OKUPUOTOJE RYTŲ EUROPOJE

Baltijos jūra, kurioje seniau dominavo vokiečiai, po antrojo karo faktiškai paverčiama svarbiausiuoju Sovietų laivyno centru. Pakrančių valstybėse sudarytos svarbios aviacijos bazės, o pačios pakrantės stiprinamos taip, kad savo įtvirtinimais toli prašoka net ir pasižymėjusį vokiečių Atlanto pylimą.

Ypač sandariai uždaryta šiaurės Rytų Prūsija. Šioje srityje sutelkti žymūs kariuomenės vienetai, be to, čia yra didžiulis aerodromų su požeminiais angarais ir raketinių ginklų stočių tinklas. Rytprūsius su likusia Baltijos jūros pakrančių dalimi bolševikai sujungė naujų dvibėgiu geležinkeliu nuo Karaliaučiaus ligi Stetino. Šis geležinkelis yra skirtas tik kariuomenės ir karo medžiagų transportui. Didžiuliuose plotuose, seniau gyventuose vokiečių, dabar yra įsikūrusi rusų kariuomenė, raud. laivyno ir policijos daliniai.

Pabaltijo valstybėse pastaraisiais metais įtaisytos didelės oro laivyno ir V ginklų bazės. Šios valstybės dabar sudaro svarbiausią Sovietų karinį centrą. Klaipėdos uostas aprūpintas milžiniškais pov. laivų angarais tokio pat tipo, kokius vokiečai karo metu statė Breste (Prancūzijoje). Šie angarai, kad jų neužpultų priešo povandeniniai laivai, apsaugoti dideliais povandeniniais tinklais. Klaipėda dabar yra paversta svarbiausiąja Sovietų povandeninių laivų baze Baltijos jūroj, o Liepoja — didžiausiu rusų antivandeninio laivyno Baltijos jūroj centru. Bazės stipriai saugojamos, ir joks prekinis laivas be spec. leidimo negali į uostą patekti. Talinas ir Pernu taip pat paversti svarbiais kariniais centrais, o Ventspily ir Baltisky įtaisyti pagalbiniai karo laivyno centrai. Toks pagalbinis pov. laivų centras įruoštas ir Rygoje. Dagoe, Oeselio, Runoe, Nagroe ir Moono salos paverstos raketinių ginklų bazėmis. Sovietų pajėgos, kurių daugumą sudaro mongolai, čia siekia apie 8 divizijas. Estų Baltiskis šiandien yra grynai rusiškas miestas. Pakrantės į rytus ir į vakarus nuo Talino visai surusintos, aplink visus aerodromus šiandien yra tiktai grynai rusai valstiečiai.

Sustiprintos Sovietų įgulos ir prie Suomijos pasienio. Jas Sovietai pradėjo stiprinti nuo 1948 m. Rusų laivyno bazė iš Kronstadto perkelta į Taliną. Į Porkkalos sritį, esančią apie 40 km atstu nuo Helsinkio ir bolševikams išnuomuotą 50 metų, šiandien neturi teisės įkelti kojos nė vienas suomis. Murmansko aerodromas praplėstas, pastatyta visa eilė ir statoma naujų aerodromų Karelijoje, nuo Murmansko į Petrozavodską (Sovietų Karelijos sostinę) vedama autostrada. Baltijos jūros pakrantėmis nuo Leningrado ligi Luebecko 1500 km ilgio srityje yra įtaisytas didžiausias pasaulyje aerodromų tinklas, kuriuo, kaip bazėmis, naudojasi Sovietų oro laivynas. Visi pakraščiai nuo Wismaro iki Pabaltijo valstybių ir Porkkalos prikimšti rusų radaro stočių,kurios valdomos iš Neuruppino.

Prie Arkonos ir Ruegeno įtaisytos dvi radaro stotys, įgalinančios kontroliuoti laivų judėjimą net iki Loolando ir Trelleborgo Danijoje. Radaro stočių tinklu nuo Leningrado iki Murmansko kontroliuojami vandenys į Špicbergeno pusę. Šiomis bazėmis Sovietų oro laivynas apglėbia ne tik visą Skandinaviją, bet ir pasiekia Ruhrą, Vak. Europos gyvybės centrą.

Pati Baltijos jūra sparčiai stengiamasi paversti grynai rusų vidaus jūra. Visi šie įtvirtinimai, be tiesioginių karinių tikslų, turi dar ir politinių — gąsdinti švedus su kaimynais, kad nesiartintų prie tų sričių, kurias kontroliuoja Sovietai. Patys Rytprūsiai norima paversti žymia karinės pramonės sritimi. Čia jie pakinkė darbą vokiečių specialistus, jiems patekusius 1945 m., taip pat naudojasi ankstyvesniais vokiečių V ginklų fabrikais Dora. Rusijai intensyviai dirba ir visa Sovietų okupuotoji Vokietija. Pvz. Doros fabrikuose dirba apie 5.000 darbininkų, Zeiss fabrikuose prie Jenos — 9.000. Čia gaminami bomboms taikomieji aparatai ir kiti aeronautiniai instrumentai. Wolfo fabrikai Magdeburge — Buckenau, Bruchnerio Kanis fabrikai Berlyne gamina atskiras pov. laivų dalis. Žaliavos gaunamos tiesiai iš Rusijos. Junkerio firma Dessau mieste, Schaefferio-Budenbergo Magdeburge gamina dyzelio motorus Sovietų laivynui. Pagilintas ir praplėstas Piluvos kanalas, kad strateginiams reikalams būtų tinkamiau išnaudoti ir vidaus laivybos keliai. Sovietai gamina vokiečių laivų statyklose plačiu mastu invazijai skirtus laivus, į kuriuos galima sukrauti po 10 tankų ir kelis šimtus karių.

Senosios vokiečių tvirtovės praplečiamos. Visos Baltijos jūros pakrantės Lenkijoje ir Vokietijoje stiprinamos naujais sutvirtinimais. Tačiau rusų statomos tvirtovės labai skiriasi nuo Hitlerio pastatytų įtvirtinimų Atlanto pakraščiais ir yra beveik visiškai nematomos iš jūros pusės. Jos statomos strateginiuose punktuose, gerai paslėptuose miškuose ir po žemėmis. Senosios vokiečių tvirtovės prie Mozūrų ežerų susprogdintos, o jų medžiaga panaudota Sovietų statomai ,,Maginot" linijai, siekančiai nuo Dniepro iki Klaipėdos. Kalbama, kad vokiečių mokslininkai, priversti dirbti rusų kariniuose institutuose, į šiaurę nuo Maskvos pasiekią gerų rezultatų ir jau gali kariniams reikalams panaudoti infra raudonus spindulius, įstengiančius 10 km atstumu išvystyti 4.000 laipsnių karštį. Šiems spinduliams panaudoti rusai jau nuo 1947 metų stato požemines stotis, kurių tinklas eina nuo Baltijos iki Juodosios jūros. Ši apsaugos priemonė ypač išplėsta Rygos ir Kaukazo naftos versmių srityse. Netenka abejoti, kad šioj srity padaryta nemaža pažanga.

Ypač smarkiai stiprinama Raugeno sala, kur statoma milžiniška povandeninių laivų bazė. Ji norima paversti ,,Baltijos jūros Gibraltaru", nes sudaro centrą visų šių milniškų tvirtovių sistemoje. Šis įtvirtinimų tinklas apima ir laivyno bazę Wiecke, kur jau 1950 m. rusai pradėjo statyti karo laivų stotį, dvi radaro stotis, aerodromą etc. Kreidos sluogsniuose įrengti tuneliai pov. laivams, o Sassnitzo uostas tiek pagilintas, kad į jį gali įplaukti ir didžiausi Baltijos jūros karo laivai. Ten pat įtaisyta bazė ir invaziniams laivams. Baltijos jūros rusų laivyną sudaro apie 130 povandeninių ir daug mažesnių ar didesnių karo laivų. Povandeninių laivų dalis priklauso pasižymėjusiai vokiečių klasei U 21 ir U 28. Sovietai yra pasiryžę per ateinančius 2 metus tk vienoje Baltijos jūroje pasiekti 300 pov. laivų skaičių. Šias statybas atsidėję seka ne tik Skandinavų kraštai, bet taip pat JAV ir D. Britanija *E.*

KINIEČIAI RENGIA PARAŠIUTININKŲ DALINIUS

Raudonosios Kinijos parašiutininkų daliniai 1953 m. pavasarį pasieks 150.000 vyrų. Jie yra suorganizuoti į tris korpusus ir penkis atskirus parašiutininkų pulkus. Parašiutininkų batalionas susideda iš 974 vyrų.

Visi parašiutininkų daliniai yra ginkluoti moderniškais rusų gamybos ginklais. Parašiutininkų pajėgom vadovauja gen. Chou—Shi—Ti. Jo štabo viršininku yra gen. Liu — Shan — Pen'o, o komisaru gen. Yun Ching.

KALEJIMAS IR TAIKOS BALANDZIAI

J. KUZMIONIS

(Tęsinys)

IR VĖL STAIGMENA

Mėginimas išryškinti kai kurių kalinių kontrrevoliucinį nusistatymą privertė teismą siekti net priešrevoliucinius laikus. Su dideliu malonumu kaltinameji prisipažino, kad buvo caro žvalgai ir provokatoriai revoliucionierių rūbuose. Vienas įvykis davė progos Višinskiui parodyti tikro režisieriaus techniką.

Zubarievas, palyginti netoks svarbus kalinys, kuris buvo kaltinamas sabotavęs žemės ūkį Urale, apklausinėjimo metu prasitarė, jog 1908 metais jį užverbavo pranešinėjimams mažučio Kotielniko miestelio policijos vadas Vasiljevas. Už tai, kad išdavė savo revoliucinius draugus caro policijai, du kartus iš Vasiljevo gavo atlyginimą po 30 sidabrinių rublių.

— Du kartus daugiau, nei Judas, — garsiai pridūrė Višinskis, sukėlęs žiūrovų tarpe kuždesį.

Zubarievo prisipažinimas buvo signalas Višinskiui, kuris tuojau kreipėsi į Ulrichą:

— Gal man leisite pašaukti Vasiljevą liudininkų akystatai?

Salėje kilo nuostabos ir susijaudinimo balsai. Ar tai galima, kad Višinskis pašauktų liudyti žmogų, kuris prieš 30 metų buvo caro policininku? Jeigu jis pergyveno revoliuciją, namų karą, badą ir valymus, tai kokiu būdu jis buvo atrastas? Atrodė, tartum Višinskis išsauktų dvasią arba pasiūlytų pakviesti Petrą Didįjį ar Ivaną Žiaurųjį.

Tačiau Ulrichas sutiko ir liepė durininkui atvesti liudininką. Visi pakėlė galvas ir sustingo, laukdami nepaprasto žmogaus.

Durys atsidarė ir į salės vidurį žengė svyruojančiais žingsniais senelis. Ant jo pečių buvo kaukuolė, aptraukta geltona ir susiraukšlėjusia kaip pergamentas oda. Panosėje šmaikščiojo didžiuliai, gražiai užriesti ūsai, dengdami jo veido bruožus. Jeigu dabartis panorėtų parodyti seniai mirusią praeitį simboliškai, — nieko geresnio nesugalvotų, kaip iššaukdama iš nebuities šią sudžiūvusią būtybę.

Virpėdamas perėjo per visą salę pro eilėmis sustatytus suolus. Ėjo pats, nes juk nebuvo kalinys, tik laisvas žmogus, kuriam gailestinga valdžia atleido visus nusikaltimus.

Žiūrovai lydėjo jį susirūpinusiais žvilgsniais. Kaip jiems dabar elgtis? Ar su pasibjaurėjimu sutikti šį niekšą senį, šį nekenčiamos praeities graborių? Ar gal džiaugtis laimėjimu, kurį pasiekė rėžimas tokio štai kirmino atžvilgiu? O gal stebėtis sąmojingumu, kuris jį čia atvedė? Būtybė, kuri atsirado visų akivaizdoje, pralenkė visų vaizduotes. .....

Neramiai visi žiūrėjo į Ulrichą ir Višinskį, norėdami jų veiduose išskaityti kokią nors sugestiją. Abu paslaptingai šypsojosi.

Staiga visi abejojimai dingo, tarsi paliesti burtininko lazdelės. Kaip negalėjo iš karto suprasti! Juk tai komedijos intarpas. Teismo salė pradėjo garsiai juoktis.

DVASIA KALBA

Visiems garsiai juokiantis, senelis priėjo prie liudininkų suolų. Minia nutilo. Kas dabar bus? Ulrichas paklausė jį pavardės. Augštu, cypiančiu balsu liudininkas atsakė:

— Vasiljevas, Dmitrij Nikolajevič.

Taigi, ta būtybė mokėjo kalbėti! Nejaugi tai tiesa? Ir vėl prasiveržė juokas. Ulrichas spinduliavo. Virpėdamas iš vos paslėpiamo džiaugsmo, davė miniai ženklą, kad nutiltų ir leistų jam tęsti toliau. Atrodė, tarsi būtų sakęs: ,,Palikte jį man, vaikai, bus dar įdomesnis žaidimas!"

Pavargusiu, lūžtančiu ir vos girdimu balsu senelis pradėjo pasakoti, kaip 1908 metais(o gal 1909?) buvęs policininku Kotielnike ir sumokėjęs kaltinamajam 30 sidabrinių rublių už draugų išdavimą. Kai atrodė, kad tam tikrais laikotarpiais liudininkas pasimeta savo paliudijimuose, Ulrichas, tarsi koks trentris su botagu rankoje, tučtuojau jį sutvarkydavo. Kai pabaigė savo kalbą, žiūrovai skaniai juokėsi. Atėjo eilė Višinskiui.

— Ar po tiek metų tikrai atsimenate kaltinamąjį? — paklausė.

— Taip, — cyptelėjo senelis, — atsimenu jį, bet tuomet buvo jaunesnis. .....

— Na, bet ir jūs tada buvote jaunesnis! — pasakė Višinskis.

Žiūrovams to buvo perdaug. Suskambo riksmas ir šauksmas, krūva kojų ėmė trypti, kad net senelis tarsi pabudo iš apsnūdimo ir apdairė aplinkui nustebusiu žvilgsniu.

Paskum, atlikęs savo vaidmenį, grįžo į salės vidurį ir po valandėlės išnyko pravirose duryse. Jis vėl grįžo į nežinią, iš kur buvo pašauktas.

Nebuvo abejojimo, kad padarė didelį įspūdį. Iš tikrųjų, jo pasakojimas nieko naujo nepridėjo prie kaltinamojo prisipažinimo, taigi — esmėje nebuvo reikalingas. Tačiau, jeigu kaltintojai galėjo surasti liudininką, kad tokiose aplinkybėse sužinotų, kas atsitiko prieš 30 metų, nors tai ir nereikalavo įrodymų, — ar jie negalės sužinoti ir apie visus kitus nusikaltimus, kuriuos kaltinamieji padarė?

Apie tai pagalvojus, minioje pasigirdo pasitenkinimo garsai. Kartumas, kuris pasiliko iš epizodo su Kriestinskiu, buvo pašalintas.

Višinskis triumfavo. Jis maestriškai užšachavo.

Bus daugiau

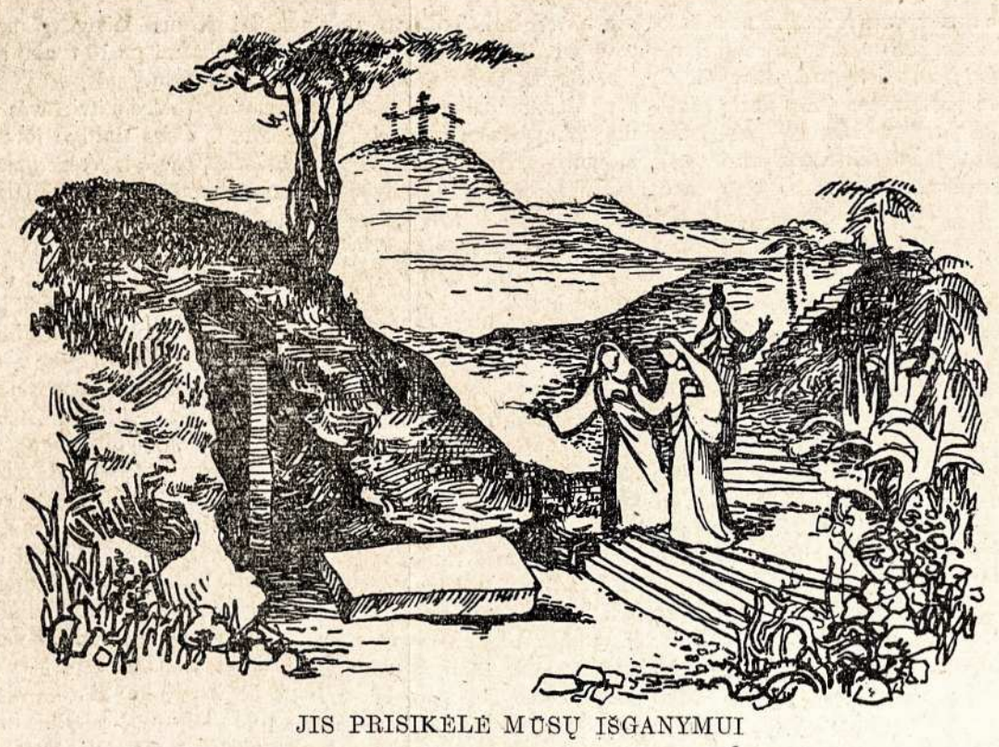

JIS PRISIKĖLĖ MŪSŲ IŠGANYMUI

BUTOVE NESIKEICIA

Milijonas

Vienas Londono laikraštis rašė, jog atsiradęs mokslininkas, kurs apskaičiavęs, kad nuo pirmojo žmogaus atsiradimo pasaulyje iki Kristui, praėję 4004 metai. To laikraščio redaktorius pridėjo, kad anas mokslininkas yra suklydęs tik vieną milijoną metų. Iš tikrųjų gi, ano mokslininko teigimas yra daug teisingesnis, nes pagristas rimtais būtovės apskaičiavimais, kurie, aišku, gali būti nepilni, netobuli; bet redaktoriaus teigimas, kad žmonės žemėje gyvenę prieš milijoną metų, yra vaizduotės padaras. Šiuo atveju milijonas ar šimtas milijonų, neturi reikšmės.

Buvusi mada

Pereitą šimtmetį buvo madoje teigti, kad žilos senovės zmonės tikėję daugelį dievų, turėję daug dievaičių, ir tik vėliau žmonės priėje prie tikėjimo į vieną Dievą. Tikroji būtovė ką kitą sako. Mūsų laikų archeologija įrodė, kad pradžioje buvo monoteizmas, kuris vėliau išsigimė į polyteizmą.

Asirologijos profesorius Oxforde, Dr Langdon, veikale „The Mythology of all Races" vol. V. Boston, Mass., drąsiai teigia, kad nauji archeologiniai radiniai aiškiausiai nurodo, jog tautų pirmasis tikėjimas buvo tikėjimas į vieną Dievą, dangaus ir žemės Kūrėją, jog vėliau tas tikėjimas sunyko, pasireikšdamas polyteizmu: „Sumarų tikėjimas, kurs padarė vieną stiprėiausių įtaku religinėje ir kultūrinėje srityje senovės pasauliui, rašo Dr. Langdon, galima susekti iš surastu įrašų, nurodančių į pradinį žmogaus tikėjimą. Nėra abejonės, — naujausieji įrodymai atidengia pirmykštį monoteizmą".

Tam Dr. Langdon teigimui paremti parinkau naujai surastą senovės Babilono tikėjimo vaizdą iš Dariaus ir jo sūnaus Kserkso (Asuero) laikotarpio.

Persopolio radinys

Darius valdė Persiją 521-485 m. pr. Kr., o jo sūnus, Kserksas, viešpatavo persų ir medų imperijai 485-465 m. pr. Kr. Jiedu pastatė Persopolį.

1931 m. Chicagos Orientalio Instituto ekspedicija atkasė Persopolyje Dariaus ir Kserkso haremą. Architektas Krefter 1 metro gilumoje, po rūmų pamatais, surado sveikutėlę molio plytelę 52×58 cm. ir 6-11 cm. storio, su 48 linijų senovės persų raštu, dantaraščiu. Plytelė su įrašu buvo padėta po pamatais beveik prieš 2.500 metų. Tas įrašas yra perskaitytas, išverstas anglų kalbon ir 1932 m. paskelbtas. Jis parodo visai naujoj šviesoj imperatorių Kserksą ir jo tėvą, karalių Darių.

Tekstas

1. Didis yra Dievas Ahuramazda, kurs sukūrė šią žemę, kuris sukūrė taip pat dangų, kuris sukūrė žmogų, kurs davė taiką žmogui, kurs padarė Kserksą karaliumi, vieną tarp daugelio karalių, vieną valdovą tarp daugelio.

2. Aš, Kserksas didis karalius, karalių karalius, karalius žemės su daug rūsių žmonių, karalius šios žemės išilgai ir skersai, sūnus karaliaus Dariaus, Archemenido.

3. Kalba Kserksas karalius: Mano tėvas Darius. Dariaus tėvas buvo vardu Vištaspa, Vištaspo tėvas vadinosi Ršama. Vištaspa irgi Ršama abudu buvo gyvu, kai Ahuramazda savo valia padarė Darių, mano tėvą, šios žemės karaliumi. Kai Darius liko karaliumi, jis padarė daug fradram (nežinomos reikšmės žodis, atrodo, norėta pasakyti: ar darbų)

Kalba Kserksas karalius: Darius turėjo taip pat kitus sūnus; Ahuramazdos valia mano Darius padarė mane galingiausiu. Kai mano tėvas Darius apleido sostą, aš Ahuramazdos malone tapau karalius mano tėvo soste. Kai aš pasidariau karalium, aš nuveikiau daug fradram (darbų) Kas buvo daroma mano tėvo, tą ir aš dariau. Ir ką aš dariau, ir ką mano tėvas darė, visa, ką esame darę, darėme Ahuramazdos malone.

5. Kalba Kserksas karalius: Tegloboja Ahuramazda mane ir mano imperiją; ir kas buvo mano paties padaryta, ar kas buvo padaryta mano tėvo, tegul ir tai globoja Ahuramazda.

Pastabos

Kserksas tikėjo tikruoju Dievu, dangaus, žemės ir visų žmonių Kūrėju. Tą tikėjimą jis gavo iš tėvo Dariaus, nes Dariaus paliktas Behistuno uoloje įrašas su nugalėto ir nužudomo uzurpatoriaus Gaumato bei devynių kunigaikščių sukilėlių vaizdais, turi viršui visų Ahuramazdos sparnuotą išvaizdą. Visas vaizdas su įrašu iškaltas uoloje, 500 pėdų augštumoje nuo upelio kranto, pakeliui iš Babilono į Ecbataną, susu. persų ir babiloniečiu kalba. Behistuno įrašą iššifravo Henry Rawlison 1835 m., duodamas asirologijos mokslui pagrindus.

Persopolyje rastos plytelės su įrašų, atrodo, nežinoie E. Power, S. J., kurs straipsnyje „The Gentile Neighbours" (A Catholic Commentary on Holy Scripture, 1953, p. 147, no. 122 f, h.), neigiamai išsireiškia apie Dariaus ir Kserkso I tikėjimą Dievu.

Archeologai atkasa mums pamirštą būtovę, atkasa naujus įrodymus, kad ne vien išrinktoje tautoje buvo garbinamas tikrasis Dievas, bet kad ir kitos tautos senovės laikais gerbė, nors įvairiais vardais vadindami, tą patį dangaus, žemės ir visų žmonių Kūrėją, Dievą.

Kun. K. A. Matulaitis.

PRISIKELKIME

VELYKŲ PROGA

Religiniu atžvilgiu Velykos yra prisikėlimo, atseit dvasinio atgimimo šventė.

Nuostabiu sutapimu ji švenčiama pavasarį, kada ir visa gamta atgimsta, pabunda iš žiemos miego ir pradeda naują gyvenimą.

Žmogus taip pat-būtų jis tikintis ar ne-kiekvieną pavasarį pajunta savyje naują dvasinį impulsą, tarsi pajaunėja.

Norisi, kad ir visa bendruomenė pajustų tą pavasario įtaką ir prisikeltų kartu su prisikeliančiu Kristumi arba atgimtų su pavasario gamta.

Metę žvilgsnį į save, lyg padarę savo tremties gyvenimo rekolekcijas, turime prisipažinti, kad nuolatos labiau įmingame, užsidarome savo asmens ir siauros aplinkos kiaute ir, nelyginant strausai, įkišę galvas į smėlį, nematome, kas darosi aplink mus ir manome, kad mūsų taip pat niekas nemato.

Tokia nuotaika yra žalinga ne tik tremtinių visuomenei ir pavergtai tėvynei, lygiai žalinga ir pačiam individui. Nepamirškime, kad tauta yra gyvas ir sudėtingas organizmas, o mes tik menkutės jo dalelės, atskalos. Jei mes nesistengsime išlikti gyvi, nesisemsime nuolatos maistingų gyvybės sulčių iš tautos kamieno, mirsime, kaip miršta nuo medžio nulaužta šaka. Šiuo atžvilgiu mes turime elgtis, kaip Lietuvos žilvyčiai-nuo motinos tėvynės kamieno nulaužti turime naujas šaknis išleisti naujais gyvybės diegais subujoti.

Dėja taip, toli gražu, nėra. Šiandien daugeliui mūsų jau svetimos tėvynės kančios, svetimi mūsų išeivijos rūpesčiai, nebeįdomus ir nuobodus mūsų organizacinis gyvenimas, kuris kaip tik turėtų būti tas ryšes siejąs mus su visa tremties bendruomene, su pačia tauta.

Nestebėtina, kad patys atsiję mes nesurandame progų ir galimybių mūsų tautos reikalui ir vardui propaguoti. Dažnai atrodo, kad viskas gali būti padaryta *be manęs*, tik užmirtšame, kad tokių „be manęs" atsiranda šimtai ir trūkstančiai ir tada jau būna daug pašauktųjų, bet mažai išrinktųjų.

Nemokame vertinti dirbančiųjų organizacinį darbą is patys jo vengiame. Nenuostabu, kad visa mūsų organizacinė veikla daugelyje vietų pasireiškia tik mokesčių rinkimu ir visuotiniais susirinkimais, kuriuose, nesant kitų kandidatų, perrenkame senus ir vėl iki kitų metų...

Sielojimasis sava kultūra, sava spauda, sava literatūra yra atbukęs ir vargšai knygų platintojai daugelyje vietų išplatina tik tiek knygų, kiek jie patys iš sarmatos nuperka.

Mes labai nemėgstame jei kas pasako, kad bailiai palikome savo kraštą nelaimėje, bet neturime drąsos ir atkaklumo įrodyti, kad *čia atvykome tik norėdami sėkmingiau tęsti kovą*. Patiktų jei kas kitas už mus kovotų, nes žinome, kad kiekviena kova reikalauja aukų ir pasišventimo. Todėl bijome patys kovoti ir nedrįstame kitus raginti.

Turėtume bent kartą pabusti ir pakilti virš kasdienybės niūrumos. Neturėtų likti daugiau „nežinomų" lietuvių, neturėtų likti „neskaitančių", neturėtų likti ir tokių, kurie sako „apsieis ir be manęs".

Ekonominiai esame pakankamai pajėgūs, *kad kiekviena šeima, kiekvienas dirbantysis skaitytų bent vieną lietuvišką laikraštį*. Tik turime paskelbti žūtbūtinę kovą apsnūdimu ir apsileidimui. Tegu kiekvienas BL skaitytojas suranda po vieną naują prenumeratorių ir jo leidėjams nereikės rūpintis kaip suvesti galus su galais, o mes galėsime turėti įdomų ir ne šešių, kaip iki šiol, bet *aštuonių puslapių laikraštį*. Tegu kiekvienas iš mūsų nuperka po tris knygas per metus ir lietuviškos knygos bado nebus, o ir pati knyga neabejotinai atpigs. Tegu kiekvienas suaugęs lietuvis įsijungia aktyviai į organizacinį darbą pamatysime, kad mūsų organizacijos klestės ir pats darbas bus nepalyginamai įdomesnis.

Visa tai savaime neįvyks. Tie, kurie mato ir girdi, kurie supranta gyvenamojo momento svarbą, turi išeiti ir dirbti, turi kalbėti taip, kad ir kurti išgirstų, turi nuolatos rodyti tikslą, kad ir akli jį pamatytų, tada savaime ir nebyliai prakalbės.

Tad kai šįmet kartu su atbundančia gamta švęsime Kristaus prisikėlimo šventę, *pabandykime ir patys priskelti, nes tik patys prisikėlę, pajėgsime prikelti ir savo tėvynę!*

Al. Donis

Vydūnas

AMŽINA UGNIS

Oi Lietuva! Nuliūsti priežasties [nėra.
Kas gal tau kenkt, kad tiek dar [ieško
Jaunųjų ir senųjų vien tik to,
kas augšta, gera, kas gražu ir [šventa!
Nešiau liepsnelę savo gyvybe!
Man skaudžiai, kruvinai surėžė [kojas
erškėčiai, usnys, tankumynės.
Ir ašarėlės tik byrėjo ant [liepsnelės
kurią laikiau ranka drebėdama.

O tai dabar regėjau ir girdėjau,
kaip jūs ją mylit, kaip jos [laukiate!
Tai imkite ir jąją garbinkit
ir mūsų Dievo sergėkit [šventyklą!

———

Tu — medis be šaknų. Tu [persiskyręs
su bočių tėvyne — esi negyvas.

Apjakėli! Apjakėli! Dievs vis.. tas pats! Vis tiek, kokiais vardais [jį šauktum!

(„Prabočių šešėliai")

* * *

PARTIZANŲ DAINA

Saulutė nusileido, sutemo vakarai,
O mūsų tėviškėlę užvaldė krauge- riai.
Išėjo pikti prūsai, išeis ir krauge- riai,
O mūsų tėviškėlėj gyvens tik lietu- viai.
Atėję aziatai užvaldė namelius
Ir uždraudė seselėms net rūtų dar- želius.
Kai vežė mus į Sibirą—vagonai už- kalti.
Verkė maži vaikeliai, nuo tėvelių atskirti.
Negaila jiems lietuvių, tų rūtų žy- dinčių,
Negaila aziatams mūs brolių vargs- tančių.
Ėjo stribukų pulkas per tėviškės laukus,
Paklausė motinėlės: „Kur yra sū- nus?"

EUROPOS LIETUVIŲ GYVENIMAS

VOKIETIJA

WEHNEN LIETUVIŲ KOLONIJA

Vakarų Vokietijoje, 7 klm. nuo Oldenburgo miesto, yra Wehnen kaimas, kuriame Hitlerio valdžios laikais, buvo įrengtas mokomasis aerodromas ir prie jo pastatyta dešimts medinių barakų. Po karo čia rado prieglaudą lietuvių ir latvių pabėgėliai. Vėliau latviai iškeldinti kitur, o į jų vietą iš kitų stovyklų sukeldinti lietuviai. Taip susikūrė ir ligi šiol išliko vienintelė grynai lietuvių stovykla Vokietijoje. Pernai metais vokiečių vyriausybė suteikė jai, kaip didžiausiai lietuvių stovyklai Vokietijoje, Lietuvių Kolonijos teises ir įteikė Kolonijos Valdybai oficialų antspaudą.

Dabartiniu metu Wehnen Lietuvių Kolonijoje gyvena 430 žmonių. Dauguma jų emigracinių komisijų pripažinti netinkami emigracijos reikalavimams. Jie yra Tbc ligoniai, kiti chroniškai sergantieji, dar kiti įvairūs invalidai ir našlės su mažais vaikais. Visi turi pragyventi iš gaunamos bedarbių ar viešosios globos pašalpų, kurias moka darbo įstaigos ar valsčių ir miestų valdybos. Ta pašalpa yra tokia „kūda", kad didesnės šeimos rimtai turi susirūpinti,nors ir pusbadį gyvenimą, pratęsti. Iš tų pašalpų apie rūbų ar kitų stambių daiktų įsigijimą, negali būti ir kalbos. Todėl rudenį po apylinkės kaimo laukus matosi būreliai išvargintais veidais žmonių ir paauglių vaikučių su krepšeliais ir maišeliais berenkančių nupiautuose ražienose užsilikusių javų varpų ar bulvienose besikrapštančių ir ieškančių pasislėpusių bulvių, kad pagerinus tą savo varganą būklę. Kasdieną matosi netik pajėgesnių, bet ir nuo gyvenimo amžiaus sulinkusių senelių, traukančių ant vaikiškų, kaimo ratukų glėbį šakų iš netolimo miškelio, arba našlė moterėlė ant pečių nešanti glėbį žabų, pašildyti vėjo perpučiamą barako kambarėlį, kuriame laukia koks trejetas ar ketvertas pusalkanių vaikučių grįžtančių savo mamytės.

Klimatas čia labai nesveikas.. Kuro kiek reikalinga iš gaunamų pašalpų neįmanoma prisipirkti, todėl ieškoma išeities netolimame miškelyje.

Kol buvo vaikų darželis, mažamečiai vaikučiai būdavo atiduodami pusdieniui į darželį, kur šiltoje patalpoje praleisdavo laiką. Ten priedo gaudavo priešpiečiams bonkutę pieno ir bulkutę. Būdavo ir mamytės bent kelias valandas be rūpesčio, o vaikučiams būdavo malonu ir naudinga. Tačiau nuo 1953 m. vasario mėn. 1 d. darželis neveikia, nes iš BALFo gautos lėšos vaikų darželio išlaikymui pasibaigė, o naujų lėšų iš niekur nenumatoma, nors darželio išlaikymas mėnesiui sudaro tik 150 DM išlaidų.

Paskutiniuoju laiku, jei pasitaiko gauti iš užsienio nuo geraširdžių giminių ar draugų siuntinėlis, tai tikra sensacija. Visa viltis yra BALFas. Be jo paramos tikrai būtų skurdas ir jau nevienam vargšui jis nušluoštė tremties ašarą. Praėjusią vasarą lankantis BALFo pirmininkui prof. Dr. kan. Končiui Vokietijoje, jo patvarkymu išrinkta BALFo Šalpos Komisija, kad gautos gerybės būtų tikrai teisingai ir reikalingiems išdalintos. Šiems 1953 metams perrinkta Wehnen lietuvių kolonijos BALFo Šalpos Komisija. Jos sąstatą sudaro: Pirminnkas Vincas Vasiliauskas, vicepirmininkas Jonas Gustainis, sekretorius Fricas Šlenteris, kasininkas Petras Kleinaitis ir sandėlininkas Vaitiekus Federavičius. Ši komisija priima gerybių siuntas ir stengiasi paskirstyti kuo tiksliausiai ir sąžiningiausiai, labiausiai pašalpos reikalingiems. Didelė padėka tenka broliams lietuviams Amerikoje, kurie savo aukomis per BALFą mums padeda.

V. V.

———

RYTPRŪSIŲ VOKIEČIŲ NUOŠIRDI PADĖKA LIETUVIAMS

„Das Ostpreussenblatt", Rytprūsių tremtinių vokiečių organizacijos organas, š.m. 7 numeryje deda reikšmingą „Padėką lietuvių tautai", kurioje aprašomas tos organizacijos skyriaus Sulingene (Hannoverio apygardoje) „tėviškėj atminti parengimas". Jame iš centrinės organizacijos dalyvavo pats Dr. Gille, po Krafto antrasis pagal svarbumą tarp vokiečių pabėgėlių veikėjas. Į parengimą buvo pakviesti ir jame aktyviai dalyvavo Lietuvių gimnazijos Diepholze choras ir liaudies šokių grupė. Lietuvių pakvietimo prasmė buvusi užakcentuoti faktą, jog „tūkstančiai Rytprūsių gyventojų, Vokietijai sugriuvus, lietuvių padedami, galėjo išsigelbėti nuo bado. Čia tikrovėje pasirodė Naujosios Europos prošvaistė, nors tada nei lietuviai, nei vokiečiai to ir neturėjo galvoje".

Dr. Gille savo kalboje lietuvių tautai už tokį tikro žmoniškumo parodymą nuoširdžiai padėkojo, spontaniškai ir gyvai pritariamas susirinkusių vokiečių. „Mums yra gerai žinoma, kiek tūkstančių Rytprūsių gyventojų tik su lietuvių tautos pagalba išgelbėjo savo gyvybę. Lietuviai vokiečiams suteikė pastogę ir duonos ir tai nepaisydami Sovietų rusų teroro". Šiąja proga, kai jis pirmą kartą su lietuviais susitinkąs, jis jaučiąs nuoširdų norą lietuvių tautai už visa tai atvirai padėkoti. Rytprūsių gyventojai šitos lietuvių pagalbos niekuomet neužmirš". Pranešimas buvo baigtas labai palankiais žodžiais apie lietuvių chorą ir tautinius šokius.

ITALIJA

VATIKANAS

Arkivyskupas A. Samorė yra paskirtas Šv. Nepaprastųjų Bažnytinių Reikalų Kongregacijos Sekretorium. Tai yra viena dviejų svarbiausių, be Kardinolo Valstybės Sekretoriaus ir Pro Sekretoriaus, vietų Jo Šventenybės Valstybės Sekretoriate.

Mons. Samorė buvo daug metų Apaštališkos Nunciaturos Kaune sekretorium. Vėliau jis ėjo įvairias atsakomingas pareigas Vatikane ir užsieny ir labai greitai buvo pakeltas nuncijum.

Mons. Samorė priklauso prie tų retų žmonių, kurie neprašomi, patys ieško progos veikliai išreikšti savo simpatiją Lietuvai. Apie tai ypač dėkingai atsimena Romos, Amerikos ir Kolumbijos lietuviai.

SVEICARIJA

ŠVEICARŲ ĮTAKINGAS LAIKRAŠTIS ĮSPĖJA EUROPĄ

„Benamiai namuose" — tokia intriguojančia antrašte ne tik Šveicarijoj, bet užsieniuose plačiai skaitomas šveicarų kat. dienr. „Neue Zuericher Nachrichten" išspausdino vedamąjį straipsnį apie Lietuvą. Straipsnis užima visą pusę pirmojo laikraščio puslapio. Jame autorius ryškiai pavaizduoja Sovietų okupuotos Lietuvos tragediją su deportacijomis, kalėjimais, priverč. darbais, nuosavybės atėmimu ,žemės ūkio kolektyvizacija ir t.t. Straipsnis gausiai iliustruotas iš Lietuvos grįžusių ir ten savo akimis įvykius stebėjusių vokiečių pasakojimais, kuriuose išreiškiama nepaprastai daug simpatijų ir užuojautos lietuviams. Su smulkmenomis nupasakota, kaip vyko kolektyvizacija Musninkų kaime, kaip buvo areštuotas ir deportuotas Pajūrio klebonas ir kit. Straipsnis baigiamas šiais žodžiais: „Tai toks yra gyvenimas tame krašte, kuris ir toliau yra Europos dalis, kur žmonės už augščiausius mūsų Vakarų kultūros idealus, — laisvę, žmoniškumą ir teisingumą, kuriuos mes laikome savaime supratemais, moka augščiausią kraujo kainą, nes jie jais be atvangos tvirtai iki. O laisvąjame pasaulyje dar vis tebėra tikinčių, kad savo ateitį galima geriausiai užtikrinti užmerkiant akis ir nematant įvykių tuose kraštuose. Bet tai yra tuščias įsivaizdavimas, kuris visai Europai turėtų baigtis labai liūdnai. Savęs pačių išdavimu dar niekuomet istorijoje nebuvo atpirktas žmonijos išgelbėjimas".

PRANCUZIJA

— Tarptautinis komitetas krikščioniškajai civlizacijai ginti buvo sušauktas Paryžiuje posėdžių. Dalyvavo prancūzų, belgų, olandų, šveicarų, vokiečių, graikų, portugalų, rumunų, latvių ir lietuvių atstovai. Lietuviams atstovavo Dr. S.A. Bačkis.

Mūsų gyvenimas

LIETUVIŲ STUDENTŲ DĖMESIUI

,,Europos Laisvės Kolegijos Draugija" kreipėsi į atitinkamas lietuvių įstaigas, prašydama suteikti žinių:

1. Koks skaičius lietuvių studentų pabėgėlių yra šiame krašte,

2. Pranešti, kiek galėtų būti lietuvių studentų pabėgėlių, kurie atitiktų Kolegijos nustatytas sąlygas ir galėtų prašyti stipendijų ateinančių penkerių metų bėgyje.

Atsakant į išvardintus klausimus, prašoma nurodyti studentų skaičių a) kalbančių vokiškai ir b) kalbančių prancūziškai. Šios žinios yra reikalingos todėl, kad numatoma atidaryti antrąją Kolegijos šaką su vokiečių kalba, vokiškai kalbančiame krašte ir padidinti Kolegiją Strasburge, nes yra labai daug studentų.

Lietuviai studentai, norintieji gauti pašalpas, turi atitikti šias sąlygas.

1. Turėti oficialiai pripažintą brandos atestatą;

2. Būti kilę iš Lietuvos ir gimę po 1922 m. gruodžio mėn. 31 d.;

3. Pasižadėti grįžti į savo tėvynę tuojau, jai laisvę atgavus;

4. Prašymą stipendijai gauti įteikti (už šiuos metus) iki balandžio 1 d. Assoc. du College de l'Europe Libre, 7, rue de la Paix Paris (2e), France.

Studentai, kurie domisi tuo reikalu, prašomi galimai greičiau suteikti apie save reikalaujamas žinias DBLS Reikalų Vedėjai, 43, Holland Park, London, W.11.

CORBY

Velykų Pirmąją dieną, 12 val. R. Katalikų bažnyčioje, Occupation Rd., bus pirmosios naujojo kapeliono kun. J. Steponaičio pamaldos Corbyje.

Po paamldų, parapijos alėje, DBLS Corby skyrius rengia arbatėlę, kurios metu kalbės naujasis kapelionas. Bus mažųjų deklamacijos ir lietuviška muzika plokštelėmis.

* * *

Ryšium su artėjančiomis šventėmis numatoma sutvarkyti ir papuošti buvusio DBLS nario. A. Einoriaus kapą. Jis žuvo 1951 m. susisiekimo nelaimėje.

* * *

Numatoma suorganizuoti ekskursiją į Manchesterį paminklinio kryžiaus šventinimo metu.

* * *

Birželio mėn. skyrius rengia deportacijų minėjimą.

* * *

Pabaigoje balandžio mėn. išvyksta į Kanadą Corby DBLS skyriaus pirmininkas Navickas su šeima.

Jo asmenyje Corby lietuvių kolonija netenka veiklaus ir energingo visuomeninko, patarėjo - pagelbininko, tvarkant reikalus įvairiose anglų įstaigose.

* * *

P. Navicko jaunesnysis sūnus, Vincas, apdovanotas aukščiausiu Karalienės skautų pažymėjimu už veiklumą skautų organizacijoje.

Corbiškis

DBLS Centro Valdyba, susitarusi su Europos PLB menėmis, rengia ,,Britanijos Lietuvio" loteriją. Be kitų vertingų laimėjimų numatyta du laimėjimai Europoje gyvenantiems atostogos D. Britanijoje, ir du gyvenantiems Britanijoje atostogos Vokietijoje.

,,Britanijos Lietuvio" loterijos bilietai bus platinami visame laisvame pasaulyje.

Smulkesnių informacijų suteiksime kitame numeryje.

VELYKŲ PAMALDOS WOLVERHAMPTONE

Šeštadienį, St. Patricks bažnyčioje 21, Westbury Rd., (netoli geležinkelio stoties) 6 val. vakare bus sakomas pamokslas ir po to klausoma išpažinčių.

Velykų Pirmąją Dieną, 12 val., toje pat bažnyčioje bus lietuviams pamaldos.

Kviečiami ir visi lietuviai iš netolimų apylinkių dalyvauti.

DERBY

Naujai išrinkta Derby Skyriaus Valdyba pasiskirstė pareigomis sekančiai: pirm. J. Blinstrubas, sekr. J. Levinskas, kasininkas E. Valantinas, klubo vedėjas J. Sadula, vald. narys J. Valskis.

Š.M. balandžio mėn. 12 d. Derby lietuviai dalyvauja drauge su kitomis tautybėmis ruošiamoje antikomunistinėje demonstracijoje. Demonstracija prasidės tą dieną 3 val. p.p. iš St. Joseph R. Katalikų bažnyčios. Po demonstracijos 4 val. 30 min. Derby Central Hall įvyks visų dalyvaujančių tautybių trumpas susirinkimas, po kurio vietos lietuviai suvaidins p. K. Vaitkevičiaus paruošta scenos vaizdelį. Po to, bus ukrainiečių koncertas. Apylinkių lietuviai kviečiami prisidėti prie šios demonstracijos".

J. Blinstrubas

NOTTINGHAMAS

Mūsų korespondencijose dažnai iškeliamos mūsų gerosios pusės, o apie blogąsias nutylima. Atrodo lyg tų blogybių ir visai nebūtų. Tačiau jų yra ir tik jas laiku iškeldami laikraštyje, galime užkirsti kelią plėstis ir virsti epidemija.

Štai, kad ir Nottinghamo bažnytinis choras buvo išgarbintas ir iškeltas iki debesų, nes jis buvo to vertas. Vargu ar kitas lietuvių choras šioje saloje galėtų taip gražiai sugiedoti mišias. Tačiau tas pats choras mūsų brangiausios šventės Vasario 16 d. proga nesugebėjo sudainuoti nė vienos dainelės, nors atrodo, kad visi choristai daugelį jų moka mintinai. Ar tai buvo bloga valia ar paprastas apkiautimas, nežinau, bet taip neturėtų būti.

Arba vėl. Visi nottinghamiečiai gerai žino Maušiuko karčiamą. Joje beveik kiekvieną šeštadienį ir sekmadienį įvyksta muštynės, kai susirinkę airiai, lenkai, ukrainiečiai ir kiti pasigera. Neseniai atsirado ir lietuvių ,,didvyrių", kurie panorėjo ten parodyti savo jėgas ir sugebėjimus. Po to sekė byla, vietos laikraštyje straipsnis ir tokiu būdu keli neatsakingi asmenys savo netinkamu elgesiu suteršė visos kolonijos vardą. Skyriaus valdyba turėtų daryti žygių, kad ateityje tokie dalykai nesikartotų.

S.K.

VELYKŲ ANTRĄJĄ DIENĄ

Wolverhamptono lietuvių kolonija kviečia vietos ir apylinkės lietuvius dalyvauti ruošiame GEORGE HOTEL, Stafford Str. salėje

LINKSMAME POBŪVYJE

Groja ,,Dubarry" orkestras. Velykinis bufetas. Dar nebuvo atsitikimo, kad svetys, atsilankęs į wolverhamptoniečių parengimą, išvažiuotų su rūgščia nuotaika. Kas netiki — teatvažiuoja!

DBLS Nottinghamo skyriaus valdyba, balandžio mėn. 11 d., 6 val. 30 min. Sycamore Rd. Schools salėje, rengia vakarą. Vietos artistų grupė suvaidins vieno veiksmo komediją ,,Aš numiriau ir ,,Namų židinys". Po vaidinimo turtinga loterija ir šokiai. Vietos ir apylinkių lietuviai maloniai kviečiami atsilankyti.

Skyriaus valdyba

SMUIKININKE KUPREVICIUTE GRIZO I LONDONA

Smuikininkė E. Kuprevičiūtė, koncertavusi Manchesterio Lietuvių Kolonijos surengtame koncerte, grįžo į Londoną.

Šios savaitės pabaigoje ji išvyksta į Paryžių, o iš ten netrukus važiuos į Šveicariją, kur balandžio pabaigoje taip pat turės kelis koncertus.

Išsamesnį reportažą apie mūsų garsiosios smuikininkės viešnagę D. Britanijoje spausdinsime kitame ,,Br. Lietuvio" numeryje.

Manchesterio Soc. Klubo Valdyba pagerbia senosios kartos lietuvius, klubo žymiuosius darbuotojus p.p. J. Murašką ir P. Puodžiūną, įteikdama vaišių metu kuklias dovanėles.

JTO MASKARADAS

Jau kelios savaitės, kai New Yorke vyksta Jungtinių Tautų organizacijos maskaradas sąskrydis. Lyginant su ankstyvesniais sąskrydžiais jis nėra toks populiarus. Ne dėl to, kad jame nebūtų gerų artistų, kad jame nebūtų juokingų scenų ir beprasmiško tąsymosi. Šito ten netrūksta.

Labiausiai šio maskarado populiarumą sumažino žmogus, kuris anksčiau visada jį padarydavo populiariausiu įvykiu pasaulio politikoje. Tas žmogus buvo Stalinas. Savo ilgai ir nekantriai laukta mirtimi jis taip sužavėjo spaudos reporterius, kad šie įsileidę į įvairiausius spėliojimus ir spekulacijas visiškai pamiršo JTO.

Antra priežastis, kuri kenkia jo populiarumui, tai faktas, kad rusai šį kartą atsidūrė besiginančių pusėje. Anksčiau visi garsūs planai ir mulkiną pasiūlymai ateidavo nuo sovietų delegacijos stalo. Jie sukeldavo nepaprastai gyvas diskusijas, kurios niekada neužsibaigdavo nutarimais — arba būdavo atidedamos kitam posėdžiui, arba kaip plaštakės, patraukusios trumpam laikui visų dėmesį, greitai mirdavo, nes už jų per daug aiškiai kyšodavo komunistinė tendencija.

JAV delegatas ambasadorius Henry Cabot Lodge Jr. sumaniai manevruodamas pastatė sovietus į tokią padėtį, kad net pats Višinskis buvo priverstas prisipažinti, jog rusai rėmė korėjėčius. Vėliau Stalino mirtis neleido rusų delegacijai susikoncentruoti ir tinkamai išvystyti savo atakas. Pagaliau ir viešoji nuomonė jau yra tiek pažengusi gerojon pusėn, kad rusiškos antys jau nesuvaidina karvelio vaidmens.

Šiaip ar taip, tas maskaradas vyksta ir, gal būt, nusistovėjus sudrumstoms politikos drumzlėms, jis vėl bus minimas pasaulio spaudos pirmuose puslapiuose, ypatingai, jei amerikiečiai laikysis savo nusistatymo, kad geriausia vieta kalbėti apie taiką ir sudarinėti planus jos išlaikymui yra JTO forumas, nes čia susirenka ir stiprūs ir silpni ir todėl sunkiau parduoti katę maiše.

Jungtinių Tautų Organizacijos politiniame komitete prasidėjo diskusijos dėl Čekoslovakų kaltinimo, esą JAV vyriausybė kišasi į komunistinių kraštų vidaus reikalus, remdama pabėgelius iš už geležinės uždangos. Į tuos kaltinimus atsakė JAV atstovas, sen. Lodge. Be jo diskusijose dalyvauti užsirašė dar 19 kalbėtojų. Pirmasis kalbėjo Olandijos atstovas, ambasadorius Von Baluseck.

Jis sakė:

,,Čekai primeta JAV — bėms kaltinimus todėl, kad vis didėja pabėgėlių skaičius.

,,Jie (pabėgėliai) mėgsta laisvę labiau už komunistinį rėžimą jų kraštuose.

,,Jų laisvės pasiilgimas yra didesnis, už jų mirties baimę.

,,Čia glūdi visų tų kaltinimų šaknys. Jei žmonės iš už geležinės uždangos nesiveržtų į laisvąjį pasaulį, nebūtų ir tos problemos, nebūtų reikalo ir laisvajam pasauliui priglobti juos, kaip politinius pabėgėlius ir suteikti jiems sąlygas pradėti naują gyvenimą, nežeminantį žmogaus.

,,Pagalba tiem žmoniems yra reikalinga ir ji turi būti teikiama. Komunistams tai nepatinka, nes jie viską sprendžia pagal savo doktriną. Jie tvirtina, kad visi, kurie nesutinka su jais, yra išdavikai, kurie turi būti sunaikinti arba išsiųsti į tolimus kraštus, lėtam sunaikinimui arba indoktrinacijai. *Laisvas galvojimas, laisvas kalbėjimas, laisvas rašymas sovietinėje valstybėje yra laikomi nuodais ir neleistini. Sovietų kalbėtojai, rašytojai ir filosofai gali tik aiškinti oficialiąją doktriną, bet negali su ja nesutikti. Bet kokius doktrinos pakeitimus gali daryti tik komunistiniai valdovai. Iš to seka, kad individas yra valstybės nuosavybė arba, tikriau pasakius, visagalinčių valstybės valdovų nuosavybė.*

,,Komunistų nuomone tos laisvojo pasaulio tautos, kurios padedą pabėgėliams, bėgantiems nuo totalitarinio rėžimo, turi būti pasmerktos kaip agresoriai, penktos kolonos organizatoriai subversantai ir t.t.

,,Visa tai yra neišvengiama, jei mes pripažįstame faktą, kad komunistai turi savo galvojimo būdą, kuris yra visiškai skirtingas nuo laisvojo pasaulio galvojimo būdo. Dėl to, kad valstybė yra individo savininkė ir savos nuomonės turėjimas yra draustinas komunistų delegacijos negali įtikinti mūsų ir mes jų.

Po Olandijos atstovo kalbės: Gudija, Graikija, Kanada, Turkija, Costa Rica, Paragvajus, D. Britanija, Jugoslavija, Kinija, Ukraina, Brazilija, Islandija, Lenkija, Uragvajus, JAV, Tarybų Sąjunga, Prancūzija ir Čekoslovakija.

GUDAI MINĖJO SAVO NEPRIKLAUSOMYBĖS PASKELBIMO SUKAKTĮ

Praėjusią savaitę sukako 35 metai nuo Gudijos respublikos Nepriklausomybės paskelbimo. Londono gudų kolonija šią sukaktį paminėjo Gudų Namuose, Londone, 52, Penn Rd.

Būriui kviestų svečių susirinkus, gudų koordinacinio komiteto pirmininkas, kun. Sipovič gražia kalba nušvietė šios dienos reikšmę gudų visuomenei ir jų aspiracijas ateičiai. Po jo sekė žodis gudų kalba ir sveikinimai. Daugelis kalbėtojų išreiškė simpatijas kenčiančiai gudų tautai ir viltis į greitą išsilaisvinimą.

Svečių tarpe matėsi Miss Reynolds iš European Legue, Mr. Webster - konservatorių partijos, Mr. Herbert, Mr. Foster-Andersen, inž. Scibor-Rylsky, prof. Slavinsky — lenkų, gen. Prchala-čekų, Dr. Pridovok-slovakų, prof. Symčyšin — ukrainiečių, Mr. Gugušvili-georgiečių ir kt. tautų atstovai.

L.T.

Žmogus teturi tris pagrindinius jausmus: baimę, pyktį ir meilę. Visi kiti tai tik šių trijų variacijos.

ALBANIJOJ TVANKU

Vos įlipus Malenkovui į stalino sostą, iš Varšuvos, Budapešto, Pragos ir kitų satelitinių valstybėlių sostinių pasigirdo pareiškimai apie naujo ,,tėvelio" pripažinimą ir jam palankumo pareiškimai. Tik mažos, kalnuotos, bet vistiek raudonos Albanijos sostinė Tirana liko tylinti. Kremliaus įgaliuotinis, gen. Enver Hodje, yra tylus ir nekalbus. Jis atskyrė Albaniją nuo likusio pasaulio ne tik geležine, bet ir ypatingai stipria cenzūros uždanga. Jokia žinia iš Albanijos neišleidžiama be oficialaus cenzorių palaiminimo.

Sakoma, kad Hodje bijąs perversmo. Tai yra visiškai patikima. Albanai, kaip ir visi kalniečiai, myli laisvę. Jie nori būti laisvi, kaip ir tas kalnų vėjas, su kuriuo besigrumdami jie nugyvena savo amžių.

Po to, kai Tito atskilo nuo Maskvos ir Graikijai pavyko išlikt nepavergatai, Albanijos padėtis pasidarė labai rimta ir kritiška. Nepasitenkinimas rėžimu augo, o rusų paramos tiekimas nebuvo lengvas. Rusai, norėdami išlaikyti savo rankose Adrijos jūros pakraščius, darė viską, kad išlaikius Albaniją savo globoje. Oro keliu buvo gabenami technikai ir geriausi NKVD policininkai, kad bet kurią opoziciją užgniaužti dar jos užuomazgoje. Lėktuvais buvo gabenami išardyti povandeniniai laivai, kurie slaptose vietose būdavo sumontuojami.

Laikui bėgant, padėtis Albanijoje darosi labiau įtempta. Daug albanų paspruko į Graikiją ir Jugoslaviją, kur jie surado paramos ir paskatinimo. Pogrindžio judėjimas pradėjo augti. Rusija įsitikino, kad tolimesnis Albanijos rėmimas gali būti nepatikima rizika, todėl sumažino savo paramą. Tai dar labiau paskatino pogrindžio augimą. Menkas susisiekimo tinklas praktiškai yra partizanų kontrolėje. Drąsiais ir staigiais antpuoliais yra puolami net smulkesni komunistinės kariuomenės dalniai. Kol Stalinas buvo dar gyvas Hodje buvo saugomas jo autoriteto. Dabar, kai šios apsaugos jau nėra, sunkūs rūpesčiai slegia raudonojo diktatoriaus galvą. Kas žino, gal po Tito vizito Londone, Albanijai teks pergyvanti kritiškas valandas.

A. Škėmos ,,Šventoji Inga" apysakos, išleistos ,,Terros" kaina 14 šil. ,,Terros" knygas platina K. Barauskas, D. Daunoraitė, P. Dragūnas, A. Gerdžiūnas. Šitie asmenys taip pat visada turi ,,Tremties" leidinių.

SU KANADOS LIETUVIAIS

KANADOS LIETUVIAI SIUNCIA ,,AMBASADORIŲ" Į LONDONĄ

Russ Hardy Londono lietuviams yra jau gerai pažįstamas. Praėjusiais metais bent porą kartų žavėjomės jo suorganizuotomis ,,Visų tautų dainos ir šokio kavalkadomis", kuriose, be abejonės, dalyvavo ir lietuviai su savo tautiniais šokiais ir dainomis.

Neseniai jis lankėsi JAV ir Kanadoje, kur Massey Hall parodė kanadiečiams kavalkadą su tūkstančiu dalyvių iš 28 tautų. Vos grįžęs iš Kanados jis atsilankė ,,Br. Lietuvio" Redakcijoje, pareikšdamas: ,,Aš turiu Kanados lietuvių įgaliojimus perduoti jų linkėjimus Anglijos lietuviams. Įgaliojimus iš paties prezidento J. Matulionio"

Toks pareiškimas privertė jūsų korespondentą plačiau pasikalbėti su naujuoju ,,ambasadorium".

Russ Hardy yra amerikietis, bet jau senokai gyvenąs Anglijoje, todėl gerokai ,,suanglėjęs". Anksčiau jis rengdavo įvairias, gerą pasisekimą turėjusias, muzikines programas. Paskutiniuoju metu jis rengia ,,Visų tautų kavalkadas".

— Kas paskatino jus imtis šio žygio?

— Mačiau, kaip tautos dažnai nekenčia viena kitos ar blogai sugyvena tarpusavyje. Jaučiau, kad tai didele dalimi yra todėl, kad jos viena kitą mažai pažįsta. Tad pasiryžau pagelbėti joms parodydamas įvairių tautų meninius sugebėjimus, jų folklorą. Kartu norėjau supažindinti ir anglų visuomenę su tais žmonėmis, kuriuos mes nelaimėje priglaudėme, juos pažinti, o kartais i jų ir pasimokyti. Šis mano žygis susilaukė tokio didelio pritarimo visuomenėje, kad neseniai panašią kavalkadą surengiau Kanadoje. Pasisekimas buvo didelis. Dabar rengiu kavalkadą Albert Hall vainikavimo proga, gegužės mėn. 10 d., o vėliau darysiu žygių surengti JAV ir kitur.

— Matau iš programos, kad ir Kanadoje turėjote lietuvių grupę. Kokia jūsų nuomonė apie jų meninį lygį?

— Na, šito tai jau nereikia aiškinti. Pati publika, kaip čia Londone, taip ir Kanadoje parodė, kaip ji vertina lietuvių tautinį meną. Toronto lietuvių choras, vadovaujamas komp. St. Gailevičiaus ir tautinių šokių grupė vad. H. Sadeikio, buvo nuostabūs. Tačiaus, jei jie ir būtų buvę blogi, tai publikos akyse viską būtų išpirkęs lietuvaičių natūralus grožis. Šioje srityje jom konkurenčių nėra. Toronte sutikau daug lietuvaičių, kurios galėtų būti filmų žvaigždės.

— O koks jūsų įspūdis apskritai apie Kanados lietuvius.

— Taigi lietuvaičių grožio suviliotas ir p. Matulionio maloniai pakviestas, dalyvavau jų Nepriklausomybės šventės minėjime. Džiaugiausi labai gera organizacija ir gausiu dalyvių skaičiumi. Iš žmonių, kurie taip myli savo laisvę ir ilgisi jos netekę, niekas negali laisvės paveržti. Jiems galite duoti patį geriausią gyvenimą, bet jie visada prisimins savo kraštą, kuris yra už viską mielesnis. Aš turėjau progos minėjime išreikšti mano asmeniškus linkėjimus ir buvau prašytas p. Matulionio **sveikinti Kanados lietuvių vardu Anglijos lietuvius.** Tad šią malonią pareigą per jūsų laikraštį ir atlieku. Susidariau įspūdį, kad Kanadoje ypatingai veiklūs yra iš šio krašto nuvykę lietuviai. Jie daug kur vadovauja ir jiems rodoma daug pasitikėjimo. Pastebėjau taip pat, kad jie, išvykę į Kanadą, nepamiršta savo draugų čia ir gyvai sielojasi jų vargais ir rūpesčiais.

— Kokie jūsų planai ateičiai?

— Pirmoje eilėje dabar rūpi gegužės 10 d. kavalkada, kurioje, tikiuosi, turėti ir lietuvių šokėjus bei chorą. Toliau, žiemos metu, norėčiau surengti tarptautinį ,,gala" balių, kuriame įvairių tautybių žmonės galėtų susipažinti ir kartu jaukioje atmosferoje praleisti vakarą, tik iki šiol dar turiu sunkumasu salės. Kitais metais vėl vyksiu į JAV ir, žinoma, į Kanadą.

— Gražių lietuvaičių aplankyti?

— Gali būti ir taip, baigė pasikalbėjimą amžinai skubąs p. Russ Hardy.

Russ Hardy

7 DIENOS

Vašingtonas. Nuo Korėjos karo pradžios komunistai neteko 1788 lėktuvų. Iš jų 780 buvo visiškai sunaikinti 136 spėjama sunaikinti ir 868 sužaloti. Per tą patį laiką JT pajėgos neteko 891 lėktuvo.

JAV Sabre tipo lėktuvai vieni numušė 573 rusų tipo MIG 15. Komunistai pašovė 51 Sabre. Apskaičiuojama, kad JT aviacija viena nušovė ar sužeidė 180.231 komunistą. Be to ji sunaikino 72.057 autovežimius, 9.675 traukinių vagonus, 873 tiltus ir 1.278 tankus.

* * *

West Point. Kalbėdamas JAV karo akademijos auklėtiniams per iškilmingus pietus, gen. Mac Arthur pasakė, kad Korėjos problemo je nėra kito sprendimo, tik pergalė.

,,Mes visada turime laikytis principo" — kalbėjo jis, kad kare niekas negali pakeisti pergalės".

* * *

Florida. Floridoje pradėtas naudoti popieris, pagamintas iš ten augančios žolės — viksvos. Norima išbandyti jos tinkamumą spaudai.

* * *

Nepalas. Britų Everesto ekspedicija pasiekė paskutinį kaimą, prie Everesto papėdės. Į pačią viršūnę lips tik du patvariausi ekspedicijos dalyviai.

* * *

Budapeštas. Vengrijos vyriausybė notoje, kuri buvo įteikta Jugoslavijos atstovui Budapešte, sako, kad iš Jugoslavijos pusės į Vengriją buvo iššauta raketa, kuri padegė sausą žolę. Taip pat sakoma, kad Vengrijos pasienio sargybiniai buvo apšaudyti šautuvų ugnimi iš Jugoslavijos pusės.

* * *

Bonna. JAV generalinis konsulas Muenchene, Charles Thayer, kandidato į JAV ambasadoriaus vietą Maskvoje Bohlen, švogeris, atsistatydino, nes sen. McCarthy pareikalavo, kad būtų naujai ištirtas jo patikimumas.

* * *

Paryžius. Prancūzijos komunistų vadas Thorez, kuris nuo 1950 gydėsi Maskvoje, kreipėsi į britų okupacines įstaigas, prašydamas tranzitinės vizos.

* * *

Dresdenas. Penki šimtai pirkėjų sugriovė valstybinės prekybos manufaktūros krautuvę. Komunistų spauda smarkiai išreklamavo, kad gauta nenormuotų rūbų, bet ne pasakė, kad tai yra tik penki lietpalčiai ir keli vasariniai apsiaustai. Kai pirkėjai patyrė šį faktą, prasidėjo grumtynės, kuris greičiau įsigys reikiamus dalykus. Minia išlaužė duris, apvertė lentynas. Pardavėjai pabėgo.

* * *

New York. Vakarinio Berlyno burmistras Reuter tikisi ištirti Malenkovo taikos pasiūlymų nuoširdumą ir tikrumą, pasiūlydamas leisti laisvus rinkimus visose keturiose Berlyno zonose.

* * *

Tokio. Plėsdama savo pasiūlymą pasikeisti sergančiais ir invalidais karo belaisviais, vyriausioji komunistų vadovybė Korėjoje, pasiūlė iš naujo pradėti paliaubų derybas.

* * *

Atėnai. Gen. Papagoso Graikų vienybės partija, praėjusį sekmadienį, laimėjo dar septynias vietas parlamente. Dabar ji turės 247 iš 300 atstovų.

* * *

Maskva. Maskvos radio praneša, kad ten mirė buvęs Prancūzijos Mitybos ministeris Yves Farge 54 m. amžiaus. Jis buvo nuvykęs į Stalino laidotuves ir sužeistas automobilio katastrofoje.

LIETUVIAI PAS EISENHOVERI

AMERIKOS LIETUVIŲ ATSTOVAI LANKĖSI PAS PREZ. EISENHOVERĮ

Grupė lietuvių atstovaujanti Amerikos Lietuvių Tarybą, lankėsi pas prez. Eisenhoverį, prašydami jo pagalbos palengvinti Lietuvos ir lietuvių tautos nelaimes.

Tarybos pirmininkas, Leonardas Šimutis, pareiškė, kad penkiolika minučių trukusiame pasikalbėjime buvo diskutuojami trys punktai:

1. Prezidento poiltika, liečianti Rusijos pavergtas tautas;

2. Jungtinių Tautų Genocido Konvencija ir

3. Reikalas pravesti kongresinį tyrimą sovietų surežisuotų rinkimų Lietuvoje 1940 m.

Savo laiške prezidentui Taryba pažadėjo savo paramą, bendradarbiauti prezidento pastangoms išlaisvinti pavergtas tautas ir sukurti teisningumu paremtą taiką visame pasaulyje.

Šimutis, kuris yra ,,Draugo" redaktorius, pareiškė, kad Taryba turinti per milioną narių siekianti už Lietuvos išlaisvinimo.

KAI HITLERIS OKUPAVO KLAIPĖDĄ

Hitlerio žodžiai jo apaštalų, ypatingai Bormano ir Goebelso, buvo laikomi šventais. Jų pastangomis jie buvo registruojami ir įamžinami. Netrukus pasirodys knyga, pavadinta ,,Hitlerio stalo pašnekesiai" (Hitler's table talk), kurioje yra surinkti jo privatūs pasikalbėjimai, artimųjų tarpe.

Vienoje vietoje jis užsimena Klaipėdą.

,,Kai aš pasiėmiau Klaipėdą, Chamberlenas (tuometinis britų min. p—kas), per trečią asmenį painformavo mane, kad jis visiškai supranta šito žygio būtinumą, nors viešai jis to negali pripažinti."

Jei tikėti Hitlerio žodžiams, tai Chamberlenui visoks biznis buvo švarus.

BULGARAI RODO PAVYZDI

Bulgarija yra labiausiai sovietizuota iš visų satelitinių kraštų. Todėl dažnai jos išleisti įstatymai vėliau yra kopijuojami kitų satelitų.

Šiomis dienomis Bulgarijoje įsigalioja naujas įstatymas liečiąs pabėgėlius. Pagal jį visi bulgarai esą užsienyje ir nustatytu laiku nesugrįžę laikomi išdavikais ir automatiškai baudžiami mirties bausme. Tai liečia ne tik pabėgėlius, iš komunistinės Bulgarijoje, bet ir tuos bulgarus, kurie išvyko su oficialiais pasais arba pabėgo nacių laikais.

Kartu yra baudžiami ir jų giminės bei artimieji, kad ,,žinodami pabėgėliu kriminalinius tikslus jų neišdavė valdžios organams". Bausmės siekia nuo penkių iki dešimties metų.

Grįžusieji laiku nebūsią kaltinami. Iki šiol D. Britanijoje gyvena bulgarai gavo tik savo artimųjų neoficialius kvietimus grįžti, bet laukiama, kad greitai jie gaus oficialius paraginimus. Sakoma, kad Pracūzijoje tokie paraginimai jau yra siuntinėjami.

Londono bulgarų tarpe šis įstatymas kelia nemažo sąmyšio.

Berlynas. Rusų vyriausioje būstinėje, Karlshorste, prasidėjo anglų-rusų darybos dėl saugumo oro susisiekimo koridoriuje iš vakarų Vokietijos į Berlyną.

* * *

Guatemala City. Vyriausybė praneša, kad dviejuose Guatemalos miestuose užgniažtas sukilimas prieš vyriausybę.

IVYKIU APZVALGA

NE VISOS ŽUVYS KVAILESNĖS UŽ MEŠKERIOTOJĄ

Ne daug kas mūsų prisimename tuos laikus, kai, Leninui mirus, Stalinas žengė pirmuosius žingsnius, kopdamas į savo pramokėjo sostą. Tačiau tas faktas dar neįrodo, kad tų laikų iš viso nebuvo. Jie buvo ir visiškai panašūs įdabartinius.

Po Lenino mirties Stalinas per penkioliką metų visokiomis priemo nėmis stengėsi palaikyti gerus ir draugiškus santykius su laisvuoju pasoulių. Tada gimė ir anoji draugiško sugyvenimo galimybė. Per tuos penkioliką metų pačioje Sovietų Sąjungoje daug kas pasikeitė.

Šiandien, kai po Malenkovo taikos pasiūlymo, vakarų diplomatai, kaip žuvelės, pamačiusios išmetą meškerę, vienas už kitą lenktyniauja, kuri greičiau pagriebs ant kabliuko užkabintą slieką, atrodo, pravartų atsiminti tuos dar nesenus laikus ir padaryti palyginimą ir atitinkamas išvadas.

Rusija, kaip ir kiekviena diktatūrinė sistema, diktatoriui mirus, yra silpna savo viduje. Diktatoriai visada aplink save išaugina pakalikų kliką-yesmanus. Tokie žmonės tik retais atvejais būna tinkami užimti savo viešpačių sostus. Todėl reikia laiko, kol iš nykštukų tarpo išaugs naujas milžinas. Labai gaila, kad daugelis vadovaujančių žmonių tiek trokšta taikos, jog jos labui yra pasiryžę paaukoti net ir teisingumą, užmiršdami, kad tik teisingumu paremta taika gali būti pastovi.

Štai ką sako dėl tų pasiūlymų visa eilė valstybės vyrų:

Gen. Mark Clark: Mes norime įsitikinti, kad juose nebūtų nieko, ko mes negalimė suprasti".

Ambasadorius Henry Cabot Lodge: — ,,Pasiūlymai yra labai padrąsinantys, jeigu jie yra nuoširdūs ir paremti gera valia".

Lester B. Pearsons (Kanados užs. reik. min.): — Tai yra tas, ko mes jau seniai laukėme. Kol kas, atrodo, padrąsinantys".

Sir Gladwyn Jebb: — ,,Kiek aš susigaudau, atrodo, patenkinami"

Henri Hoppenot. (Prancūzijos atstovas JT Organizacijoje) — ,,Visiškai pagal Kremliaus liniją po Stalino mirties".

Sen. Robert Taft: — Geras ženklas".

Congresmanas Dewey Short (ginklavimosi komisijos pirmininkas) — ,,Turėtume eiti iš lėto ir nepasirodyti perdaug užinteresuoti".

Atseit, ne viso žuvys yra kvailesnės už meškėriotoją. Tikėkimės, kad atsiras ir daugiau tokių, kurios prieš rydamos slieką, gerai apsižvalgys ar jis nėra užkabintas ant kabliuko.

KALVIS PRAŠNEKO

Po Malenkovo, Molotovo, Berijos ir kitų sovietinių ,,angeliukų" taikingų pasiūlymų, praneško ir kalvis-maršalas Vorošilovas, kuris po tėvelio mirties liko ,,Prezidentu". Jis sako:

,,Rusija dės visas pastangas išsaugoti pasaulio taikai".

Nesuprantantiems jis dar paaiškina:

,,Sovietų vyriausybė ir komunistų partija skatina garbingas sovietų liaudies pastangas ir kreipia jų energiją socialistinės valstybės būviui ir stiprybei kurti".

,,Per Stalino laidotuves draugai Malenkovas, Berija ir Molotovas pareiškė, kad Sovietų Sąjungos užsienių politika bus tęsinys Lenino-Stalino politikos, kuri siekė taikos ir tarptautinio bendradarbiavimo".

,,Tai politika, garantuojanti taiką tarp tautų ir kovojanti prieš pasirengimą naujiems karams".

Nukalbėjo kaip ir kalviui dera...

L. Dalius

SOVIETAI PRADEDA SMUKTI

LIETUVOS DIPLOMATIJOS ŠEFO STASIO LOZORAIČIO PAREIŠKIMAS PERDUOTAS PER RADIO

Stalino mirtis ne tik moralinės turi reikšmės, ne tik patenkina dorų žmonių teisingumo jausmą; ji taip pat yra svarbus politinis įvykis, kurs ilgainiui turės Sovietų Sąjungai ir komunizmui sunkių pasekmių. Pirmiausia, jis sudaro didelę spragą sovietų valstybės ir bolševizmo vadovybėje, nes jeigu Stalino bendradarbių tarpe su Malenkovu priešaky ir yra, tokių pat, kaip jis, aršių komunistų, prityrusių žmogaus persekiojime bei žūdyme, tai, vis dėlto, nei vienas jų neturi to prestižo bolševikų tarpe, kurį turėjo miręs Kremliaus diktatorius. Kad toji spraga paliečia sovietų vyriausybės ir iš viso santvarkos lygsvarą, parodė net ir bendras Maskvos vyriausybės, komunistų partijos ir vyriausiojo sovieto atsišaukimas, kuriame aiškiai jaučiama baimė, kad, Stalinui mirus, gali būti sutrikimų valdžios ir partijos veikloje. Nėra abėjojimo, kad sovietai metų metais ruošėsi prie Stalino mirties ir iš anksto nustatė priemones, pavartotinas jai įvykus. Ir, vis dėlto, tam momentui atėjus jie pasijuto netikri, nes sovietų valdovai negali pasitikėti nei savo pavergtomis masėmis, nei vieni kitais savo tarpe.

Dabartinė padėtis Kremliuje yra labai panaši tą, kuri buvo susidariusi mirus Leninui. Ir tada, palyginamai mažai žinomas bolševikas, Stalinas, — Lenino įpėdiniu. Ir tada pradžioje apie įpėdinį neva vieningai susibūrė seni Lenino bendradarbiai. Bet kaip pasibaigė toji vienybė? Koks buvo Lenino bendradarbių likimas? Kamenevas buvo sušaudytas. Zinovjevas sušaudytas, Bucharinas sušaudytas, Trockis nužudytas, Rykovas sušaudytas, Jenukidze sušaudytas, vyriausi čekistai Menžinskis, Ježovas ir Jagoda nužudyti, raudonosios armijos maršalai Tuchačevskis, Jegorovas ir Bliucheris sušaudyti. Šitaip žengdamas per savo sėbrų lavonus, Stalinas pasidarė vieninteliu sovietų valstybės diktatorium ir ant lavonų išūgdė savo autoritetą komunistų tarpe. Šitokiu keliu turės eiti Malenkovas ar kitas kuris bolševikas, jei norės būti ne tiktai formaliu, bet ir faktinu Stalino įpėdiniu.

Bet yra ir kitų svarbių aplinkybių, kurios padaro netikrą Sovietų Sąjungos pastovumą ir ateitį Vykdydamas komunistinio imperializmo politiką, Stalinas turėjo neatsargumo smurtu įjungti į Sovietų Sąjungą ar šiaip užvaldyti daug milijonų žmonių, daug svetimų tautų, kurios kaip ir lietuvių tauta, trokšdamos ir siekdamos atgauti savo nepriklausomybės yra suinteresuotos sovietų valstybės žlugimu. Jisai iššaukė skilimą net pačių komunistų eilėse ir atsiradimą Tito, kuris randa pasekėjų tiek Europos, tiek Azijos komunistų tarpe, ir kovoja prieš Maskvą, silpnindamas tuo tarptautinį ir rusų komunizmą. Stalinas savo melo bei smurto politika izoliavo Sovietų Sąjungą nuo civilizuotojo pasaulio, privertė demokratines valstybes apsiginkluoti ir sukėlė vakaruose didelę neapykantą sovietams. Šitoks yra Stalino politikos balansas tarptautinėj srity. Jis parodo, kad Sovietų Sąjunga yra peržengusi tarptautiniuose santykiuose savo galios kulminacinį punktą, kurio ji buvo po karo pasiekusi, ir pradeda smukti. Sovietų okupuotose žemėse bolševikai turi priemonių terorui vykdyti ir jį be atodairos vykdys, mūsų tautai kraštе vis dar reikia didelio atsargumo, kad apsaugotų savo gyvybę ir vengtų priešlaikinių aukų.

Stalino mirtis yra didelis teigiamas politinis įvykis. Jeigu civilizuotasis pasaulis jį tinkamai išnaudos, jis galės prisidėti prie Sovietų Sąjungos smukimo proceso ir palengvinti lietuvių tautos troškimo įvykdymą — Lietuvos nepriklausomybės atstatymą.

BELGIJOS LIETUVIAMS

* Belgijos lietuviams katalikams vieno sekmadienio rekolekcijas Limburge kovo 22 d. ir Lieže, 29 d. pravedė Kun. J. Danauskas.

* Velykų pamaldos Tilleur, balandžio 5 d., 11 val. Giedota suma kartu su belgais.

* Tilleur po Velykų pamaldų ruošiamas p. Žolpio bute lietuviškas Velykų stalas.

* Gavėnios pabaigoje belgų parapijos pirmosios Komunijos priėjo daugelis lietuvių vaikučių. Limburge: Birutė Aglinskaitė, Algis Rutkauskas, Irena ir Antanas Žitkevičiai, Viktoras Stasiukėnas, Ramutė Margaitytė. Lieže Algis Kvietkauskas, Volonijoje Žvaigždutė Olšauskaitė.

New Yorkas. Per paskutiniuosius penkis metus iš už geležinės uždangos pabėgo milijonai žmonių, bet tik 75.000 jų buvo pripažinti ,,pabėgėliais". Į šią kategoriją įeina tik žmonės, kurie pabėgo rizikuodami savo gyvybe ir negali pasinaudoti pilietybės teikiamomis teisėmis ir privilegijomis azylio krašte, kuriame jie yra prisiglaudę. Tai žmonės be tėvynės tikrąja to žodžio prasme. JAV labai aktyviai prisideda prie jų globos, tuo parodydamos savo draugiškumą sovietų pavergtoms tautoms.

SKAITYTOJU LAISKAI

LIKAU BE REKOLEKCIJŲ

Dievas taip lėmė, kad gyvenu Londono pakraštyje. Žinau, Londone turime savą lietuvišką bažnyčią, dėja negaliu jos lankyti kas sekmadienį. Turiu pasitenkinti mels damasis netoli esančioje svetimtaučių katalikų bažnytėlėje, bet svarbesniųjų švenčių progomis visada nuvažiuoju į lietuvišką bažnyčią. Šiais metais atydžiai sekiau ,,BL", norėdamas sužinoti, kada bus lietuviškos rekolekcijos. Nusivyliau, iš kaimyno sužinojęs, kad jau po rekolekcijų. Kai pamaldos laikomos kur nors provincijoje, tai laikraštyje nuolat apie tai skelbiama, bet apie Londone vykstančiais rekolekcijas, dar nesu pastebėjęs nė vieno pranešimo. Jei jau neįmanu paskelbti paprastų sekmadienių pamaldų laiką, tai didžiųjų bažnytinių švenčių pamaldas ateityje reikėtų paskelbti.

Katalikas

Velykų papročiai

Kai ateina tik Velykos,
Diplomatas būt ar Vlikas
Margučiais meiliai miklena
Lyg geri draugai nuo seno.

Redaktoriai, pirmininkai,
Diplomatai, vlikininkai
Tik bučiojas ir kikena
Margučius visi ridena.

Tad ir mes, visi lietuviai,
Užsimiršę kas kuo buvę
Jųjų pavyzdį pasekim —
„Nenormuotais" susiplakim.

PRAŠOME ĮSIDĖMĖTI

VELYKŲ Antrąją dieną, Lietuvių Namuose, ruošiamas nuotaikingas pobūvis, į kurį kviečiami londoniečiai ir iš kitų apylinkių lietuviai su svečiais.

VELYKINIAI užkandžiai. Nuo 7 val. šokiai.

Pirmąją VELYKŲ dieną tradiciniai pietūs.

,,*Terra*" *išleido Dr. P. Joniko* ,,*Lietuvių kalbos istoriją*" Kas norėtų ją įsigyti, per porą savaičių prašom parašyti K. Barauskui (126, Barton Lane, Eccles, Manchester). Kaina 21 šil. Bus užsakyta tik tiek, kiek susiras norinčių turėti ją. Knyga įrišta.

GRAŽUS PASISKAITYMAI

Adamo Mickevičiaus ,,Konradas Valenrodas". Iliustruota 9 šil.

Prof. M. Biržiškos ,,Lietuvių Tautos Kelias", antra dalis 21 šil. ,,Kudirkos Sąjūdis" 4 šil. ir dar 80 įvairių knygų, išleistų tremtyje. Siunčiamas nemakamai katalogas. Dainora Daunoraite, 49 Thornton Ave, London, W.4.

Jūros šuo dažnai plaukioja ant nugaros, iškeltomis kojomis. Staiga jis neria gilyn, iškyla su žuvimi snukyje, vėl apsiverčia ant nugaros ir pasidėjęs žuvį ant krūtinės, kaip ant stalo ją puikiausiai sudoroja.

,,Uncle Joe" latvių karikatūristo E. Rirdans karikatūrų rinkinys su tekstu ir įvadu anglų kalba.

,,Uncle Joe" tinkama dovana prieteliams anglams, nes joje aiškiai parodomi ,,taikingi" ,,didžiojo tautų tėvo ir mokytojo" siekimai, jo paskutiniosios dienos ir nušviesta ,,nepalaužiama partijos linija".

Knyga gaunama Lietuvių Namuose
Kaina 5/-, paštu — 5/3.

Lietuvis 35 m. amžiaus ieško vedybų tikslu mergaitės ne senesnės 30 m. amžiaus, geros šeimininkės norinčios tekėti. Su pirmuoju laišku prašau prisiųsti savo fotografiją, kurią grąžinsiu.

Rašyti adresu: A. Anužis, Wyken Ind. Hostel, Belgrave Rd. Coventry, Warwicks.

PAIEŠKOMAS

Hermanas Piebalka anksčiau gyvenęs Bradforde. Jis pats ar žinantieji jo adresą prašomi atsiliepti.

J. Janulaitis, 818 West, 33rd Place, Chicago 8, Illinois, USA.

J. Janulaitis

MOKSLAS BRANGIAI KASTUOJA . . .

Britanijos LIETUVIS
EUROPOS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

THE LITHUANIAN WEEKLY

Leidzia — DBLS Centro Valdyba su Europos Lietuviu Bendruomenemis, kurias atstovauja: Pr. Zunde — Vokietija, J. Masiulis — Prancuzija, J. Dedinas — Belgija, A. Paulaitis — Šveicarija, J. Lingis — Švedia, S. Lozoraitis (jun.)—Italija, A. Galkus—Olandija, S. Šliašinskas — Danija ir A. Gliornertas—Austrija.

Red. **Br. Daunoras.** Redakcijos ir Administracijos adresas: 43, Holland Park, London, W.11. Telf. PARk 9699.

Redakcija rastus taiso ir trumpina savo nuoziura.

Prenumeratos kaina: metams — 35 sl., 6 men. — 20 sl., 3 men. — 12 sl. Uzsienyje metams — 6 doleriai.

Skelbimai: spaudos eilute arba jos vieta — 1 sl.

Adreso pakeitimas — 1 sl. Paskiras numeris — 1 sl.

Spausdina NIDOS spaustuve, 3, Southern Row, London, W.10

Printed by Lithuanian House, Ltd., 43, Holland Park, London, W.11.